ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 222 (8.164) ◆ 1992 йил ◆ 11 ноябрь, чоршанба ◆ Нархи 3 сўм.

** Меҳнат жамоаларида*

КЎЗЛАНГАН ФОЙДА ОЛИНДИ

ҲОЗИРГИ кундаги нарх-навонинг ошиб кетиши транспортчилар ишига ҳам ўз таъсирини ўтказмоқда. Чунки юк ташиш ёки бир юкни иккинчи жойга олиб бориб бериш таннархи кундан-кунга ошиб бормоқда. Шунинг учун юк ташувчи автокорхоналарнинг мижозлари ҳам борган сари камайиб кетмоқда. Натижада автокорхоналар кўзланган фойдани ўз вақтида ололмаётирлар. Биз Тошкент қурилиш транспорти трестига қарашли 9-автокорхонага борганда ҳам жамоада ишлар яхши юришмаётган бўлса керак, деб ўйлагандик. Лекин бунинг акси бўлиб чиқди.

— Бизда иккита колонна мавжуд бўлиб, уларда 200 та машина бор, — деди корхона директори Неъмат Абдуллаев. — Бугунги кундаги бозор иқтисодиёти қийинчиликлари бизга ҳам таъсир қилди. Корхона мижозлари ҳам буюртма бераётганда етти марта ўлчаб бир кесадиган бўлишди. Жамоамизнинг ишбилармон ишчи ва хизматчилари бу иқтисодий таназзулдан тезда чиқиб, даромадни кўпайтиришаяпти. Масалан, корхона сентябрь ойида режадан ташқари 6 миллион 305 минг сўм даромад қилди.

Бунда 2-колонна бошлиғи Н. Қулибоев, ҳайдовчилардан Т. Муҳамедов, В. Мороз, Д. Ўлмасов каби ҳайдовчиларнинг ҳиссалари катта. Нимага деганда улар ёқилғини тежаш билан бир қаторда, мижозларга намунали хизмат кўрсатиши натижасида жамоа ҳурматини қозонишаяпти.

Усмон УСМОНОВ.

СУРАТДА: корхона илғорларидан бири Жакселик Исабеков иш устида.

Муаллиф сурати.

ФУҚАРОЛАРДАН ОЛИНАДИГАН ДАРОМАД СОЛИҒИ СТАВКАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти «1992 йил 1 октябрдан нафақалар, стипендиялар ҳамда бюджет ҳисобидаги ташкилотлар ходимларининг иш ҳақи миқдорларини ошириш тўғрисида» 1992 йил 8 октябрда чиқарган Фармонига мувофиқ иш ҳақининг солиқ олинмайдиган энг кам миқдори оширилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 1 октябрдан бошлаб, «Ўзбекистон Республикаси фуқароларидан, ажнабий фуқаролардан ва фуқаролиги бўлмаган шахслардан олинадиган даромад солиғи тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига тузатишлар киритилгунга қадар фуқаролардан олинадиган даромад солиғи ставкаларини қуйидаги миқдорларда жорий этиш ҳақидаги таклифи қабул қилинсин:

Солиқ солинадиган йиллик даромад миқдори (солиқ олинмайдиган энг кам миқдор — 24000 сўм чегирилган ҳолда)	Солиқ солинадиган ойлик миқдори (солиқ олинмайдиган энг кам миқдор — 2000 сўм чегирилган ҳолда)	Солиқ миқдори: Йиллик даромад миқдорига кўра	Солиқ миқдори: Ойлик даромад миқдорига кўра
72000 сўмгача	6000 сўмгача	Даромад миқдорининг	12 фоизи
72001 сўмдан 96000 сўмгача	6001 сўмдан 8000 сўмгача	8640 сўм + 72000 сўмдан ортиқ пулнинг 15 фоизи	720 сўм + 6000 сўмдан ортиқ пулнинг 15 фоизи
96001 сўмдан 120000 сўмгача	8001 сўмдан 10000 сўмгача	12240 сўм + 96000 сўмдан ортиқ пулнинг 20 фоизи	1020 сўм + 8000 сўмдан ортиқ пулнинг 20 фоизи
120001 сўмдан 180000 сўмгача	10001 сўмдан 15000 сўмгача	17040 сўм + 120000 сўмдан ортиқ пулнинг 30 фоизи	1420 сўм + 10000 сўмдан ортиқ пулнинг 30 фоизи
180001 сўмдан 240000 сўмгача	15001 сўмдан 20000 сўмгача	35040 сўм + 180000 сўмдан ортиқ пулнинг 40 фоизи	2920 сўм + 15000 сўмдан ортиқ пулнинг 40 фоизи
240001 сўм ва ундан ортиқ	20001 сўм ва ундан ортиқ	59040 сўм + 240000 сўмдан ортиқ пулнинг 50 фоизи	4920 сўм + 20000 сўмдан ортиқ пулнинг 50 фоизи

2. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси ўн кунлик муддат ичида Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашига «Ўзбекистон Республикаси фуқароларидан, ажнабий фуқаролардан ва фуқаролиги бўлмаган шахслардан олинадиган даромад солиғи тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартиришлар киритиш ҳақидаги Қонун лойиҳасини тақдим этсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси Ш. ЙЎЛДОШЕВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 9 ноябрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИ РАЁСАТИНИНГ «ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ФУҚАРОЛАРДАН ОЛИНАДИГАН СОЛИҚ СТАВКАЛАРИ ҲАҚИДАГИ ТАКЛИФИ ТЎҒРИСИДА»ГИ ҚАРОРИГА

ШАРХ

Ўзбекистонга четдан келтириладиган ёнилғи-энергетика ресурслари қимматлашиши муносабати билан ва республика аҳолисини ижтимоий ҳимоялаш юзасидан олдини олиш чораларини таъминлаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президенти «1992 йил 1 октябрдан нафақалар, стипендиялар ҳамда бюджет ҳисобидаги ташкилотлар ходимларининг иш ҳақи миқдорларини ошириш тўғрисида» Фармон қабул қилган эди. Фармонга мувофиқ фуқароларнинг солиқ олинмайдиган даромадларининг энг паст даражаси ойига 2000 сўм миқдорида белгиланган. 8 минг сўмгача бўлган иш ҳақидан олинадиган даромад солиғининг энг кам миқдори (12%) белгиланган. Шу муносабат билан Вазирлар маҳкамаси ойига 8 минг сўмдан ошадиган иш ҳақига қуйидаги миқдорларда табақалаштирилган тарзда солиқ солиш тўғрисида таклиф киритди:

Солиқ солинадиган ойлик даромад миқдори (солиқ олинмайдиган энг кам миқдор чегирилган ҳолда)	Солиқ миқдори
6000 сўмгача	даромад миқдорининг 12 фоизи
6001 сўмдан 8 минг сўмгача	720+6000 сўмдан ортиқ пулнинг 15 фоизи
8001 сўмдан 10000 сўмгача	1020 сўм % 8000 сўмдан ортиқ пулнинг 20 фоизи
10001 сўмдан 15000 сўмгача	1420 сўм + 10000 сўмдан ортиқ пулнинг 30 фоизи
15001 сўмдан 20000 сўмгача	2920 сўм + 15000 сўмдан ортиқ пулнинг 40 фоизи
20001 сўм ва ундан ортиқ	4920 сўм + 20000 сўмдан ортиқ пулнинг 50 фоизи

Масалан: фуқарога октябрда 9000 сўм иш ҳақи ёзилган. Даромад солиғи қуйидаги тартибда ҳисоблаб чиқилади:

1) 9000—2000=7000 сўм.
2) 720 + 150 (1000x15%)= 870 сўм

Демак, 9000 сўм иш ҳақидан олинадиган даромад солиғи 870 сўмни ташкил этади.

Айни чоғда, жорий йилнинг сентябрь ойида амалда бўлган даромад солиғи ставкалари жадвалига ва солиқ олинмайдиган энг кам миқдор 1250 сўмга кўра, иш ҳақидан олинадиган солиқ миқдори 1680 сўмни ташкил этган, бу қуйидаги ҳисоб-китобдан кўринади:

1) 9000 — 1250 = 7750 сўм
2) 480(4000 x 12%) + 200 (1000x20%) + 300 (1000x30%) + 700 (1750x40%) = 1680 сўм

Шундай қилиб, 1992 йил 1 октябрдан бошлаб амалда қўлланилаётган ставкалар жадвалига мувофиқ 9000 сўм иш ҳақидан олинадиган солиқ миқдори фуқаролар фойдасига деярли икки баравар (48,2 фоиз) камаяди.

Солиқ суммаси таклиф этилаётган жадвал бўйича жорий йилнинг сентябрь ойида амалда қўлланилган жадвалга биноан ҳисоблаб чиқарилган солиққа нисбатан камайиши фуқаролар оладиган даромад миқдорига қараб 20 фоиздан 60 фоизгача бўлади.

Ўриндошлик бўйича ишлаётган фуқаролардан олинадиган даромад солиғи миқдорини ҳисоблаб чиқаришда даромад солиғи юқорида кўрсатилган ставкалар бўйича солиқ олинмайдиган энг кам даража қўлланилмасдан ҳисоблаб чиқилади ва ушлаб қолинади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1992 йил 25 августдаги VII-458 рақамли фармонига мувофиқ шу йилнинг сентябрь ойида даромад солиғи миқдорини ҳисоблашда қўлланилган солиқ олинмайдиган энг кам даража ойига 1250 сўм эди. Бунда даромад солиғининг 12 фоизли энг кам меъёри ойига 5250 сўмгача бўлган иш ҳақидан, ёки солиқ солинадиган 4000 сўм даромаддан (5250—1250) белгиланган эди. 4000 сўмдан ортиқ солиқ солинадиган даромаддан олинадиган солиқ «Ўзбекистон Республикаси фуқароларидан, ажнабий фуқаролардан ва фуқаролиги бўлмаган шахслардан олинадиган даромад солиғи тўғрисида»ги ва «Корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлардан олинадиган солиқлар тўғрисида»ги, «Ўзбекистон Республикаси қонунларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги 1992 йил 2 июлдаги Ўзбекистон Республикаси Қонуни билан қабул қилинган ставкалар бўйича ҳисобланади.

** Ижтимоий ҳимоя—амалда*

МАҲСУЛОТНИ АЛМАШИШ ҲИСОБИГА

ТОШКЕНТ қишлоқ хўжалиги кимё машинасозлиги ишлаб чиқариш корхонасига кириб борганимизда хурмо билан анор ортилган машина турарди. Буни кўриб таажжубландик. Чунки асосан пахта ва бошқа қишлоқ хўжалиги экинлари учун пуркагич жиҳозларини ишлаб чиқарадиган корхонада бу жуда қизиқ туюлди.

— Сиз ажабланманг, — деди маҳсулотни қабул қилиб олаётган директор муовини Бахтиёр Мавлонов. — Бу меваларни биз Сурхондарё вилоятидан маҳсулотимизга алмашиш эвазига олиб келдик. Бу корхонага зиён албатта. Чунки бизга алмашишдан кўра сотиш афзалроқ. Шунга қарамасдан ана шу усулни қўллашга мажбур бўляпмиз. Нимага деганда ҳамма каби бизнинг ишчи ва хизматчиларимиз бозор иқтисодиёти шароитида нарх-наволарнинг ошиб кетганлиги туфайли анча қийналиб қолишди. Уларни шу қийинчиликлардан оз бўлса ҳам ҳимоя қилиш учун шу маҳсулотларни олиб келдик. Уларнинг нархи ҳам бозорникидан анча фарқ қилади.

— Ҳозирги кунда бозор иқтисодиёти муносабати билан ҳар бир корхона, ташкилот ва муассасалар ўзларининг ишчи ва хизматчиларини ижтимоий ҳимояламоқда, — суҳбатимизга қўшилди корхона касаба уюшмаси раисининг ўринбосари Антонина Рябинина. — Лекин ҳамма ерда бу ҳар хил. Мисол учун бизнинг корхонада ҳозир ишчи-хизматчиларга ҳар куни 30 сўм миқдорида тушлик пул берилади. Йўлкира ҳақи эса кунига 8 сўмни ташкил қилмоқда.

Ундан кейин ҳозирча ўзимизнинг даволанадиган ёки дам оладиган уйларимиз йўқ. Тўғри, Сирдарё бўйида дам олиш масканимиз бор. Лекин у ерда ишчи ва хизматчиларимиз фақат шанба ва якшанба куни дам олиб келиш имкониятига эга. Шунинг учун корхона бошқа жойлардан йўлланмалар олиб меҳнаткашларни таъминлаб турибди. Масалан, шу йилнинг ўзида ишчиларимизнинг 30 та фарзандлари болалар оромгоҳида дам олиб келди. 14 та киши санаторийларда, 5 та ишчи дам олиш уйларида меҳнат таътилларини ўтказдилар. Ўзимизда даволаниш маскани бўлмагани туфайли биз «Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг санаторий-профилакторийсига бу йил ишчиларимизга 15 та йўлланма олиб бердик. У ерда ишчи ва хизматчиларнинг дам олиб даволанишлари учун ҳамма шарт-шароитлар мавжуд.

Шуни ҳам таъкидлаб ўтиш керакки, юқоридаги йўлланмаларнинг баҳосининг аксарияти корхона маъмурияти ҳамда касаба уюшмаси томонидан қопланиб келинмоқда. Мисол учун санаторийларга йўлланма нарх ўртача 4 минг сўм туради. Ишчиларимиз эса унинг атиги 600 сўмини тўлайди холос. Болалар оромгоҳига эса 10 фоизи ота-оналар гарданига тушади.

Ҳа, юқорида таъкидланганидек, нарх-навонинг кундан-кунга ошиб бориши муносабати билан корхона ишчи ва хизматчилари ижтимоий ҳимояга олинган. Буни завод касаба уюшмаси орқали дам олиш оромгоҳларида ўзлари ҳамда фарзандларини дам олиб келган Ш. Жўрабоева, А. Цой, М. Головачева, Р. Резенов, А. Хухров каби ишчиларнинг дил сўзларидан билса ҳам бўлади.

Хўш, бунга корхона қандай қилиб эришмоқда? Тўғри, корхонанинг асосий маҳсулотлари қиммат бўлса ҳам унга талаб сусайгани йўқ. Бу борадаги режалар ҳамма вақт бажарилиб турибди. Бироқ, шунга қарамасдан ишчи ва хизматчилар корхона иқтисодиётини янада кўтариш учун бор имкониятларини ишга солишмоқда. Улар бу борада айниқса халқ истеъмол буюмларини ишлаб чиқаришга катта эътибор беришмоқда. Заводда ҳозир ишлаб чиқарилаётган манти қасқон, тунука чойнак, стул, сумка ҳамда эшик ва ойна пардалари шулар жумласидандир. Мана шулар ҳисобига ишчиларни тўла ижтимоий ҳимояга олишга эришилмоқда.

Ғулом ЮСУПОВ.

** Обидалар—халқ мулки*

«ЁДГОРЛИК» ДЕБ АТАЛДИ

● Кеча хабар бериб ўтганимиздек, 10 ноябрь куни Ўзбекистон тарих ва маданият ёдгорликларини муҳофаза қилиш жамиятининг қурултойи бўлиб ўтди. Ушбу жамият раиси Нуриддин Муҳитдинов жамиятнинг ўтган даврда амалга оширган ишлари тўғрисида ҳисобот берди.

Қурултойда Ўзбекистон тарих ва маданият ёдгорликларини муҳофаза қилиш жамиятини қайта тузиш масаласи ҳам муҳокама қилинди. Уни бундан буён Ўзбекистон Республикасининг «Ёдгорлик» жамияти деб аташга қарор қилинди. Нуриддин Муҳитдинов «Ёдгорлик» жамиятининг раиси этиб сайланди.

Мухбиримиз қурултой делегатларининг айримлари билан мулоқотда бўлди.

● Қутбинисо ҲАЙДАРОВА, жамиятнинг тарғибот ишлари бўйича етакчи мутахассиси:

— Ўзбекистон бой тарихий-маданий меросга эга. Ўлкамизда ибтидоий, қадимий, ўрта аср маданиятининг антиқа ёдгорликлари сақланиб келади. Республика бўйича 10 мингдан зиёд археология, меъморчилик, шаҳарсозлик ва халқ санъати ёдгорликлари давлат ҳисобига олинган. Шу жумладан: 2136 та археология ёдгорликлари, 6578 та меъморчилик, 10 та шаҳарсозлик, 1573 та монументал санъат асарлари ва 355 та тарихий ёдгорликлар бор. Маҳаллий ҳокимият ҳимоясига 6267 та ёдгорлик олинган.

Ўлкамизга келаётган сайёҳлар, хориждаги ватандошларимиз, олимлар ва археологлар маданият ёдгорликлари, тарихий кўҳна обидалар, фан ва санъатга доир қўлёзма ва бошқа асарлар билан қизиқиб танишадилар, ўзининг кўҳна маданияти, санъати, фани, адабиёти ва саноати бор халқимизга ҳурмат ва қизиқиш билан қарайдилар. Жамиятнинг бугунги қурултойида ана шулар ҳақида гаплашиб олинди.

● Абдулазиз МУҲАММАДКАРИМОВ, жамиятнинг Тошкент шаҳри бўлими бошлиғи:

— Назорат ҳуқуқи катта бўлган давлат ташкилотларини бизнинг ишга жалб қилиш ўринлидир. Масалан, республика табиатни муҳофаза қилиш комитети бизнинг ишда катта ёрдам бериши мумкин. Бугунги кунда катта шаҳарларда саноат корхоналари, юк ва пассажир ташувчи машиналар ўзларидан меъёридан ортиқ чиқинди чиқариб, табиатга ва шу жумладан маданий ва тарихий ёдгорликларга катта путур етказмоқдалар. Уларни қонун асосида жазолашни шу комитет эплайди. Умуман бу ишга ҳамма ёрдам берса яхши бўларди. Ёдгорликларни сақлаш — умумхалқ ишидир. Халқимизнинг ҳар бир фарзанди бу ишда ўзини масъул ҳис қилиши керак.

Суннат АЗЛАРОВ.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Наманган вилояти меҳр-шафқат ва саломатлик жамғармасига ўзининг ёрдамчи хўжалиги якка-ёлғиз кишиларга ёрдам кўрсатиш мақсадида юз минг сўм маблағ ўтказди. Бу ёрдамчи хўжаликда етиштирилган шоли ҳосилидан олинган фойданинг бир қисмидир. Яқинда вилоят марказида меҳр-мурувватга муҳтож бўлган кекса кишилар учун тўкин дастурхон тузалди.

● «Билим» жамияти Қашқадарё вилоят ташкилоти пленумининг қарорига биноан жамият вилоят зиёлиларининг илмий-маърифий уюшмасига айлантирилди.

● Қуёшли кунларнинг ҳар дамини ғанимат билиб пахта далаларида меҳнат қилаётган заршуносларимиз тўртинчи довонга тобора яқинлашмоқдалар. Яна икки район — Ангор ва Ғиждувон районларининг меҳнаткашлари давлатга пахта сотиш бўйича йиллик режа бажарилганлиги тўғрисидаги рапортга имзо чекдилар.

● Андижон районидаги «Шўро» пахта тозалаш заводи эса янги ҳосил толасини хорижга жаҳон бозори нархида сота бошлади. Корхона жамоаси Польшага 200 тонна, Туркия ва Индонезияга 100 тоннадан тола жўнатди.

● Қарши шаҳрида ўз эшикларини очган янги дўконда асосан чет элларда ишлаб чиқарилган саноат моллари билан савдо қилиняпти. Дўкон очилган дастлабки куниёқ 300 минг сўмлик савдо қилинди. Бу ерга харидга кирган кишилар дўконни очган киши саховатидан мамнун бўлмоқдалар. Бу мамнунлик биринчи галда ҳозирги кунда Америка Қўшма Штатларининг Нью-Жерси штатида истиқомат қиладиган ватандошимиз Сирожиддин Саид Нажимийга қаратилган. Чунки у ана шу дўконни очган кишидир.

● Бекободдаги 2-кечки ўрта мактабда махсус марказ очилди. Унга катта ёшдаги «ўқувчилар» келиб билим олишмоқда. Улар ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўз билимларини оширишга иштиёқманд бўлган кишилардир. Бу ерда шунингдек болалар боғчалари тарбиячиларини тайёрлаш ҳам йўлга қўйилди. Келгуси йилдан бошлаб эса кишиларга турли ишчи ихтисосликлари ҳам ўргатилади.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Кеча соат 11 да Россия қўшинлари Ингушетия ҳудудига кирдилар. Расмий ҳарбий манбалар бу қадамни Россия Федерацияси Президентининг Шимолий Осетия ва Ингушетия Республикаларида фавқулодда ҳолатни жорий этиш тўғрисидаги Фармонини амалда бажаришни таъминлаш заруратидан келиб чиққан мақсадда қилинди, деб тушунтирмоқдалар.

● Кеча Союзлар уйининг Колонна залида Россияда банк ишлари бўйича халқаро конференция очилди. Унда Россия Федерациясининг етакчи банкларининг мутахассислари, шунингдек АҚШ, Австрия, Англия, Швейцария, Япония ва бошқа бир қатор мамлакатлардан келган 200 га яқин банкчи қатнашмоқда.

● Долларнинг биржадаги қиймати яна сакради. Москва банклараро валюта биржасида кеча у 403 сўмни ташкил этди. Бу аввалги кўрсаткичдан 4 сўм ортиқ демакдир.

● 1—3 декабрь кунлари Коми Республикасида фин-угор халқларининг жаҳон конгресси бўлади. Конгресс ишида барча фин-угор халқлари делегациясининг қатнашуви кўзда тутилмоқда.

ХОРИЖДА

● Литвада авиачипталар нархи икки бараварга ошди. Эндиликда Москвагача ёки Санкт-Петербурггача бўлган чипта нархи 3,5 минг Литва талонидир (1 талон 1,5 сўм), Киевгача тўрт минг талон, Екатеринбурггача саккиз минг талон, Тошкентгача 13 минг талон тўлашга тўғри келади.

● Грузия Республикаси ҳукуматининг қарорига кўра шу йилнинг 1 декабридан бошлаб Грузиянинг 1992 йилги ички давлат заёмлари чиқарилади. 10 йилга мўлжалланган бу заёмлар минг, беш минг ва ўн минг сўм қийматига эгадир. Ютуқлар ҳажми эса 1 миллион сўм, 500, 100, 75, 50, 10 минг сўм ҳажмидадир.

● Япония ташқи ишлар вазири Митио Ватанабэ Корея Республикаси Токиога Жанубий Курил зонасида Россия билан қўшма корхоналар қуришда қатнашишдан ва шу жойга туташ бўлган жойларда балиқ овлашдан ўзини тийиб туришга ваъда берганлигини айтди.

● Хитой Халқ Республикасининг Хэнань вилоятида «МИ-17» вертолёти ҳалокатга учради. 33 киши ҳалок бўлди ва яна 46 киши жароҳатланди.

** Обуна—93*

ХОНАДОНЛАРГА БОРИБ

— Бу йилги обуна мавсумида муштарийларни газета ва журналларга расмийлаштирадиган жойлар бирмунча умумлаштирилди, — дейди 173-алоқа бўлими бошлиғи Сафина Ғозиева. — Биз хонадонларга бориб обуна қилишни ташкил этдик. Мавжуд 7 нафар обуна тарқатувчи алоқа ходимидан 2 нафари — Ҳалима Жалилова ва Зоя Ботиршиналар хонадонларга юриб, келгуси йил учун газета ва журналларга обуна қилишди. Тарғиботчиларнинг самарали меҳнати туфайли алоқа бўлимимизда 100 га яқин киши «Тошкент оқшоми»га обуна бўлди. Улардан Тошхўжаева ва Каримовалар обуна бўлишдан ташқари алоқа ходимларига ва газетани чоп этаётганларга ўз миннатдорчиликларини билдиришди.

Гули АБДУЛАЕВА.

Яна бир бор эслатиб ўтамиз:

- Бир йиллик обуна нархи — 510 сўм.
- Олти ойга — 255 сўм.
- Уч ойга — 127 сўм 50 тийин.
- Бир ойга — 42 сўм 50 тийин.

«Тошкент оқшоми» Ўзбекистонда атиги уч-тўрт нашрлар қаторида ҳафтасига беш мартадан чиқадиган газета эканлигини унутманг!

64690 Ушбу рақам «Тошкент оқшоми»нинг нашр кўрсаткичидир. Газетага 1993 йилги обуна 20 ноябргача узайтирилди. Обунани расмийлаштиришга шошилинг!

* Ўзбекистон Республикаси Конституцияси лойиҳаси—умумхалқ муҳокамасида

ҚОНУН ЮҚОРИ ТУРАДИ

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Конституциясининг лойиҳасини муҳокамаси умумхалқ ҳукмига ҳавола этилганига ҳам анча бўлди. Албатта, эълон қилинган қонун лойиҳасидаги муҳим халқаро ҳуқуқ нормаларига жавоб бериши керак. Биз ҳам мустақил юртнинг фуқаролари сифатида ўз фикримизни баён этишга жазм қилдик.

Лойиҳанинг 9-моддасида «Давлат ва жамият ҳаётининг энг муҳим масалалари халқ муҳокамасига тақдим этилади, умумий овозга (референдумга) қўйилади» дейилган. Хўш, «энг муҳим масалалар» деганда нима тушунилади?

40-моддада бепул умумий таълим олиш давлат томонидан кафолатланиши баён қилинган. Аммо айни пайтда институтлар ва бошқа олий юртларида ўқиш пулли бўлажаги ҳам қонунда кўрсатилиши керак.

46-моддада «Фуқаролар Ўзбекистон халқларининг тарихий маънавий ва маданий меросини авайлаб асрашга мажбур» эканликлари кўрсатилган. Ушбу моддага «Фуқароларнинг давлат тилини ўрганишга шарт-шароитлар яратилиши қўшимча қилинса мақсадга мувофиқ бўлар эди», деган жумла киритилиши зарур.

92-модданинг 11-бандида «Вилоят хўжалик судларининг судьялари Олий Мажлисда, район, шаҳар, хўжалик судларининг судьялари вилоят кенгашида тайинланади» деб кўрсатилса мақсадга мувофиқ бўларди.

125-моддада қуйидагича ёзилиши мумкин: **«Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси Олий Мажлисда муҳокама қилиниб, қабул қилингандан сўнг умумхалқ референдумига қўйилади. Киритиладиган қўшимча ва ўзгартишлар ҳам референдум орқали қабул қилинади».** Шунда ҳақиқий, ҳуқуқий демократик давлат қуриш йўли очилган бўлади.

Лойиҳада Ўзбекистон Республикаси парламент республикаси ёки президентлик республикасими, билиб бўлмайди. Янги модда киритилиб бу ҳақда аниқ тушунча бериш керак. Бизнинг фикримизча, халқимизни чинакам амалдаги ҳуқуқий давлатда яшаши учун ҳуқуқий демократик давлат керак.

Бундай давлатнинг асосини эса конституция ташкил қилади. Халқчил конституцияга эга бўлган мамлакатдагина ҳуқуқий давлат қуриш учун одамларнинг сиёсий, ҳуқуқий, маънавий онгини юксалтириш зарур. Жамиятда шахс ўзининг сиёсий, иқтисодий, шахсий ҳуқуқларини, эркинлик ва бурчларини давлат томонидан ҳимоя қилинишига ишонмас экан, ҳуқуқий давлат қуриш тўғрисида гап бўлиши мумкин эмас. Аксинча қонун устиворлигига эришиш, барча шахслар қонун олдида тенг эканлигини амалда таъминлаш зарур. Ҳамма нарсадан қонун юқори туриши керак.

Демак, давлат мустақиллиги қонун ҳимоя [illegible] ҳуқуқ тўғрисида газета ва журналлар нашр қилиш, радио ва телевидениеда [illegible] ҳуқуқшунослик фанига кўпроқ соат ажратиш ва бу [illegible] унутмаслигимиз керак.

Исоқ РЎЗИҚУЛОВ,
ҳуқуқшунос.
Ғулом ПРИМОВ,
талаба.

ЯНА БИР ҚЎШМА КОРХОНА

ТОШКЕНТДАГИ «Зенит» заводи негизида қатор қўшма корхоналарни очиш кўзда тутилди. Яқин орада бу ерда халқ истеъмол буюмлари тайёрлаб чиқарадиган қўшма корхона иш бошлайди.

Мазкур тадбир Корея Республикаси мутахассислари иштирокида амалга оширилмоқда. Яқинда бир гуруҳ Ўзбек мутахассислари Кореянинг Сеул шаҳрига ташриф буюришган эди. Шу учрашувлар чоғида қўшма корхонани очишга қарор қилинди.

Саодат ОДИЛОВА.

* Тошкент трактор заводи—50 ёшда

АҲДИГА ВАФОДОР КИШИЛАР

Ҳаммамиз Ўзбекистон кино ҳужжатчилари яратган фильмларни кўп кўрганмиз. Ана шу фильмларнинг республикамизда пахтачилик тараққиётига бағишлаб суратга олинган лаҳзаларида бепоён далаларда етиштирилган ҳосилни қўл кучи билан териб олаётган деҳқонни, иғиштириб олинган пахтани қоп ва қанорларга солаётган кишиларни ҳам кўп бор кўрганмиз. Бинобарин бу жуда сермашаққат иш эканлиги ҳеч кимга сир эмас. Лекин шукроналар бўлсинки, вақт ўтиб пахтакор меҳнатини енгиллаштиришни ўз зиммасига олган қўли гул машинасозлар улар учун техника воситаларини, қудратли «Зангори кема»ларни яратдилар, деҳқонни пахтани қоп-қанорсиз ташийдиган ажойиб тиркамалар билан таъминладилар. Ана шундай хайрли юмушга бел боғлаган жамоалардан бири «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасининг ажойиб анъаналарга бой бўлган жамоасидир. Шу кунларда бу шонли жамоа ўз корхоналарининг олтин тўйини шод-хуррамлик билан нишонламоқда.

ШАҲРИМИЗДАГИ кўпгина йирик корхоналар қатори бу заводнинг ҳам ўзига хос тарихи бор. Қирқинчи йилларнинг бошида кўчириб келтирилган кўпгина корхоналар қатори бу завод ҳам уруш йилларида ҳарбий мақсадларга мўлжалланган маҳсулотлар ишлаб чиқарди. Корхонанинг босиб ўтган 50 йиллик тарихидан эндиликда завод музейининг экспонатлари, қарилик гаштини сураётган корхонанинг фахрийлари ҳикоясини эшитиб тўлиқ тасаввур ҳосил қилиш мумкин. Бу ерга Украинадан 1942 йилнинг ноябрь ойида кўчириб келтирилган ва ҳали қурилиши тугалланмаган тўқимачилик-трикотаж фабрикаси ўрнида барпо этилган завод бир мунча қийинчиликлар эвазига оёққа турди. Бу — тушунарли, албатта. Чунки ишлаб чиқариш майдонлари, технологик жиҳозлар, транспорт воситалари, материаллар, ишчи кучи етишмас эди. Лекин шунга қарамай ишчилар кунни кун, тунни тун демай оғир шароитларда меҳнат қилишди, миналар, снаряд ва бомбалар ишлаб чиқаришга мўлжалланган жойда фаолият кўрсатиб фронт учун керакли маҳсулотни бериб турдилар, уруш йилларида ҳарбий маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини уч бараварга оширдилар.

Ҳозир заводга бориб ўша суронли йиллар ҳақида, шу йилларнинг чин фидойилари тўғрисида сўрасангиз Саттор Муродов, Клавдия Нефедева, Валентина Сулаймонова, Абдураҳим Ерматов, Жўра Ёқубовлар номини фахр ва ифтихор билан сизга гапириб беришади.

Урушнинг натижаси нима билан тугаши анча аён бўлиб қолгач 1945 йилнинг январида корхонани озиқ-овқат машиналари ишлаб чиқарадиган заводга айлантириш тўғрисида қарор қабул қилинди. Яна жамоа енг шимариб ишга киришди. Чунки хоналарни таъмирлаш, цехларни қайта жиҳозлаш керак эди. Ахир ҳарбий маҳсулот ишлаб чиқаришдан аҳоли турмуши учун асқотадиган буюмлар тайёрлашга ўтиш учун ишчиларнинг шундай фидойилиги керак эди-да! Бироқ, жамоа ўзининг бундан ҳам катта ишларга қодир эканлигини кўрсатди...

Ана шу йилларда Ўзбекистонда қишлоқ хўжалиги, айниқса пахтачилик шитоб билан ривожлана бошлади. Бу нарса республика машинасозлари олдига ғўза қатор ораларига ишлов берадиган, ҳосилни йиғиштириб оладиган, пахтани қоп-қанорсиз ташийдиган машиналар мажмуини яратиш вазифасини қўйди. Шундай қилиб 1950 йилдан эътиборан корхона тарихида яна бир янги саҳифа очилди: «Ташхлопкомаш» деб атала бошлаган заводда пахтани қайта ишлайдиган машина ва механизмларни ўзлаштириш бошланди.

Шу йиллар корхона жамоаси учун изланиш йиллари бўлди. Бу нарса ўз маҳсулини берди. Орадан ўн тўрт йил ўтгач корхонада пахтани қоп-қанорсиз ташишга мўлжалланган дастлабки тиркамалар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Бу ўринда битта фактни келтириб ўтиш ўринлидир. Пахтани қоп-қанорсиз ташиш эвазига фақат 1959 йилнинг ўзида республика 30 миллион сўм маблағни тежаб қолишга ва ҳосил йиғим-териминнинг энг қизғин даврида шу иш билан шуғулланадиган 59 минг кишини бу юмушдан озод этишга имкон берди.

Завод ишчилари ва муҳандис-техник ходимлари трактор тиркамалари билан бир қаторда ана шу мақсадлар учун автомобиль ярим тиркамаларини ҳам ишлаб чиқара бошлади. Завод ишлаб чиқараётган маҳсулот ҳажми кўпая борди, унинг сифати Германия, Югославия, Польша ва бошқа мамлакатларда тайёрланадиган шунга ўхшаш тиркамаларнинг сифатидан асло қолишмади. Завод тайёрлаган маҳсулотларнинг довруғи кенг ёйилди, бу маҳсулотлар халқаро кўргазмаларда юксак баҳо олди, хорижий элларда унга талаб ошди.

Ўзбекистонда пахтачиликни комплекс механизациялаш яна машинасозлар олдига катта ва масъулиятли вазифаларни кўндаланг қилиб қўйди. Демак пахтачиликка мослаштирилган тракторларни яратиш вазифаси турар эди. Ана шу муҳим вазифанинг ечилишига республиканинг илмий-тадқиқот кучлари сафарбар этилди. Лекин барибир «Ташавтомаш» заводи жамоаси олдида ана шундай тракторларни ишлаб чиқариш вазифаси турар эди. Шундай қилиб Тошкент трактор заводи ўз босқичида янги саҳифа очди: энди корхона трактор тиркамалари, автомобиль ярим тиркамалари, уларга эҳтиёт қисмлардан ташқари пахтачиликка мослаштирилган тракторларни ҳам ўзлаштириш керак эди...

Халқимизда «Кўз қўрқоқ, қўл ботир» деган гап бор. Бинобарин корхонада янгилик сари ҳеч қўрқмай, дадил қадам ташлайдиган ажойиб ишчилар бор эдики, улар олдига кўндаланг қўйилган вазифаларни бажариш шу жиҳатдан олганда бир мунча осон кечди. Корхонанинг солномасида 1970 йилнинг 29 январи алоҳида сана сифатида қайд этилди. Шу куни заводнинг бош конвейеридан Т 28х4 маркали, пахтачиликка мослаштирилган тракторлар туркуми тушириб олинди. Шу кундан эътиборан Ўзбекистоннинг тракторсозлик саноатида янги саҳифа очилди.

Шуни айтиш керакки, завод жамоаси эришилган ютуқлар билан асло кифояланиб қолмади. Завод бир вақтнинг ўзида ҳам ишлади, ҳам бунёд этила борди. Корхона замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланди. Завод цехларига электрон-ҳисоблаш машиналари, дастурли бошқарув жиҳозлари ва бошқа замонавий асбоб-ускуналар кириб келди. Республикада биринчилар қаторида завод ишлаб чиқаришни бошқаришнинг автоматлашган тизимига ва тайёрланаётган маҳсулот сифатини комплекс бошқариш тизимига ўтди. Ижодкорлик йўлида қилинган бундай изланишлар ўз мевасини берди. Орадан бор-йўғи беш йил ўтгач юз мингинчи ўзбек трактори конвейердан тушириб олинди! Ана шу пайтга келиб бундай маҳсулотларни жаҳоннинг 40 мамлакати бажонидиллик билан сотиб олар эди.

1982 йили завод базасида «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси ташкил этилди. Бу билан бирлашма таркибига ўзига яқин жойдаги қуюв заводини ва Андижон вилоятидаги тиркамалар заводини ҳам қўшиб олди. Демак корхонанинг бажарадиган ишлари салмоғи янада ошди, ишлаб чиқариладиган маҳсулотлар кундан кун такомиллаша борди.

Хуллас, тошкентлик тракторсозлар қийин ва бунёдкорлик йўлларини босиб ўтди. Эндиликда у кўп минг кишилик жамоага айланди. Тошкентлик тракторсозлар бозор иқтисодиёти қийинчиликларига қарамай, ўз корхоналарининг довруғини рисоладагидек сақлаб қолишга, ҳар қандай мураккаб вазифаларни ечишга қодир эканликларини кўрсатишга ҳаракат қилмоқдалар. Бинобарин ҳамма жойда бўлгани каби бу ерда ҳам қийин даврни бошдан кечиришга тўғри келмоқда. Собиқ шериклар билан иқтисодий алоқа ипларининг узилганлиги ишга таъсир этмасдан қолмади, албатта. Ана шундай шароитларда ҳам тошкентлик тракторсозлар ўз касбларига, деҳқонлар олдидаги бурчларига содиқ қолиб оғир шароитдан шараф билан чиқмоқдалар. Завод жамоаси бозор иқтисодиётига ишонч билан бормоқда. Тракторсозлар янги шериклар билан ўзаро ҳамкорлик қилишнинг янги-янги усулларини қидириб топмоқдалар. Бу ишда корхона бош директори В. А. Беляев, унинг ўринбосари С. А. Лутковский, Г. В. Цой, С. А. Минасов, Ю. Н. Сиренко, А. Б. Хўжамбердиев, В. Ф. Ходарев, К. Ф. Фатхулин, Б. Б. Эшимбетов, Л. М. Люмент сингари ёш ҳамда иқтидорли раҳбарлар ҳамда улар бош бўлган жамоаларнинг хизматини алоҳида таъкидлаш керак.

...Шу кунларда бирлашманинг ҳамма цех ва участкаларида байрамона кайфият ҳукм сурган. Ишчилар ўз корхоналарининг олтин тўйини қувонч билан нишонламоқдалар. Улар бундан буён ҳам ўзлари учун қадрдон бўлиб қолган заводлари шон-шавкатини янада кўтариш, деҳқонлар юмушини енгиллаштираётган ажойиб маҳсулотлар билан бир қаторда халқимизнинг кундалик рўзғори учун асқотадиган ранг-баранг кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш ишқи билан ёнганлар. Буни тушунса бўлади. Чунки тошкентлик тракторсозлар доимо ўз аҳдларига вафо қилишга одатланган кишилардир. Аҳдга вафо қилиш эса ажойиб фазилат эканлиги ҳаммамизга аён. Шу боисдан биз тошкентлик тракторсозларни олтин тўйлари билан муборакбод этиб, уларни ана шу ажойиб фазилат бундан буён ҳам асло тарк этмасин деган ниятни изҳор этган ҳолда мақолага сўнгги нуқта қўямиз.

Саид ЕДГОРОВ.

СУРАТЛАРДА: «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси конструкторлик бюросининг етакчи мутахассислари А. Иванов, Д. Меметова, Т. Марченко; завод маҳсулотларидан намуналар; корхона тажриба ишлаб чиқариш цехининг катта устаси А. Мусаев ва технолог В. Старадубцев; ёш йиғувчи М. Аҳмедов.

Рустам Шарипов суратлари.

Мустақил Ўзбекистонга малакали мутахассислар етиштиришда Тошкент давлат иқтисодиёт университетининг роли бениҳоя каттадир. Сўнгги вақтларда бу илм масканида халқаро алоқалар соҳасида ишлайдиган мутахассислар тайёрлашга жиддий эътибор берилмоқда. Бу йил янги — халқаро муносабатлар факультетига дастлабки талабалар қабул қилинган бўлса, халқаро иқтисодий алоқалар факультетида илм толиблари иккинчи ва учинчи курсларда ўқишяпти. Бу факультет ўз олдига қандай мутахассисларни етиштириб чиқаришни мақсад қилиб қўйган? Ҳозирги кунда ўқиш жараёнлари қандай кетяпти? Жамоатчи мухбиримиз Ғофур Жамолов факультет декани Дилмурод Расулов билан ана шу масалалар хусусида суҳбатлашди.

* Ўзбекистон—мустақил давлат

Иқтисодиётни мустаҳкамлаш йўлида

— Дилмурод ака, республикамиз келажагини барпо этувчи қатор соҳалар бўйича, жумладан ташқи иқтисодий алоқалар соҳаси мутахассислари, халқаро дипломатия мутахассислари сизларнинг университетингизда тайёрлаб чиқариладиган бўлди. Албатта, халқаро иқтисодий муносабатлар деган тушунча бирмунча кенг. Ҳозирги кунда сиз бошқараётган халқаро иқтисодий муносабатлар факультетида ёшлар асосан қайси соҳалар бўйича билим олишяпти?

— Факультетимизда бир қатор халқаро иқтисодий соҳалар бўйича мутахассислар тайёрлаб чиқарилади. Жумладан, халқаро валюта ва кредит муносабатлари, ташқи иқтисодий алоқалар анализи ва ҳисоби, ташқи иқтисодий реклама ва маркетинг, халқаро туризм, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бўйича бўлғуси мутахассислар билим олмоқдалар. Бу соҳалар бугунги бизнинг иқтисодиётимиз жаҳон иқтисодиётига кириб келаётган, интеграция жараёни жадал ривожланаётган бир вақтда энг керак бўлган ноёб мутахассисликлардан ҳисобланади. Муҳими шундаки, талабаларимиз ҳали дипломларини олмай туриб, ҳозирги куннинг ўзида Ўзбекистон ва хорижий давлатлар иштирокида тузилган қўшма корхоналарда ўзларининг амалий машғулотларини ўтамоқдалар.

— Биз май ойида факультетингиздан Америка Қўшма Штатларига ўқишга кетган талабаларнинг қайтиб келганликларини эшитган эдик. Йигирмага яқин талаба Американинг турли университетларида 7-8 ой мобайнида ўзлари танлаган соҳалар бўйича хориж тажрибаси асосида билимларини ошириб келишди. Мана, ўқиш бошланганига ҳам бир-икки ой вақт ўтди. Айтингчи, Америка Қўшма Штатларида соҳа малакасини ошириб келган талабаларнинг ўқишлари қандай кетаяпти?

— Дарҳақиқат, Америка Қўшма Штатларида таҳсил олиб келган талабаларимиз бугунги кунда энг илғор ўқувчилар сафида. Бу талабаларимиз ҳозирда университетимиз муаллимлари қаторида ўз тенгқурларига ҳамда қуйи курсларга маркетинг, бухгалтер ҳисоби бўйича дарсларни ўтиб, зарурий билимларни бериб турибдилар. Улар бизнинг, қолаверса республикамиз фахри.

— Мен университетга келиб, бу ерда ҳам Америка Қўшма Штатларидан талаба ёшлар келиб таълим олишаётганини эшитиб қолдим. Албатта, бизнинг талабаларимиз Туркия, АҚШ, Европа мамлакатларида ўқиётгани қувонарли ҳолдир. Қарангки, бизга ҳам келиб таҳсил оладиган талабалар бор экан. Уларнинг бу ерга келиб ўқишларини нима билан изоҳлаш мумкин?

— Ҳаммамизга маълумки, иқтисодий инқирозга учраган собиқ Совет Иттифоқи Республикалари, қолаверса бизнинг мустақил Ўзбекистонимиз валюта фондига эга эмас. Чунки янги шароитларда иш юритмоқдамиз. Ўзимизнинг мустақил иқтисодиётимизни энди яратаяпмиз. Шундан келиб чиққан ҳолда албатта, талабаларимизни чет мамлакатларга кўплаб чиқариш учун етарли маблағга эга эмасмиз. Шу нуқтаи назардан ректоримизнинг таклифи бўйича талабаларимиз алмашув принциплари бўйича Қўшма Штатларга юборилмоқда. Ўз навбатида бугунги кунда бизнинг факультетимизда учта америкалик талаба таҳсил оляпти. Улар бугунги кунда ўзбек ва рус тилларини ўзлаштиргач, кейинчалик Ўзбекистоннинг иқтисодий тарихини ва умуман республикамиз тарихини ўрганишни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйганлар. Бу талабалар Америкада ўқиб келган талабаларимизнинг оилаларига жойлаштирилган. Чунки бизнинг талабаларимиз ҳам Америкада ўқиган вақтларида ана шу талабалар оилаларида истиқомат қилишган эди. Улар пойтахтга келганларидан сўнг: «Америкада эканлигимизда Ўзбекистон ҳақида бунақа тасаввурга эга эмас эдик. Биз ўз кўзимиз билан кўриб ишондикки, Ўзбекистон гуркираб ўсиб келаётган ёш давлат экан. Бу ердаги ёшлар ҳам бизга ўхшаган кенг билимга эга, илмга чанқоқ ёшлар экан», — дейишди. Ўйлайманки, мана шундай алмашув муносабатлар натижасида ёшларимиз илғор ғарб тажрибаларини ўрганадилар, америкалик ёшлар эса Ўзбекистон иқтисодиёти ва ҳаёти билан яқиндан ошно бўладилар.

Суҳбатдош Ғофур ЖАМОЛОВ.

* Кенгашлар фаолиятидан

Фахрийлар эъзозда

БЕКТЕМИР район ҳокимлигининг мажлислар залида райондаги уруш ва меҳнат фахрийларининг кенгаши бўлиб ўтди. Унда райондаги мавжуд корхона ва ташкилотларнинг раҳбарлари, уруш ва меҳнат фахрийлари, маҳалла комитетларининг раислари, «Саховат» меҳр-шафқат жамияти ва ХДП район кенгаши вакиллари қатнашдилар.

Район ҳокимининг муовини Хайринисо Мирзажонова бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишда фахрийлар ташкилотларининг вазифалари ҳақида сўзлади.

— Кекса авлодни, оқсоқолларни ҳурматлаш, уларнинг меҳнатини қадрлаш ҳар бир халқнинг муқаддас бурчидир. — Бу — айниқса Ўрта Осиё халқлари орасида ниҳоятда ардоқланиб келинаётган удумларимиздан биридир, — деди у. — Давлатимиз томонидан бизнинг турмушимиз учун қон тўккан Улуғ Ватан уруши фахрийларига алоҳида эътибор қаратилаётгани айниқса қувонарли ҳолдир. Биз, 1945 йилда қўлга киритилган улкан ғалабада уларнинг муносиб ҳиссалари борлигини жуда яхши биламиз. Уларнинг ўлим билан юзма-юз олишганларини, миллионлаб оналарнинг аламли кўз ёшларини ва етимларнинг оҳу фиғонларини ҳали унутганимиз йўқ.

Сўнгги вақтларда уруш қатнашчиларига кўплаб имтиёзлар яратилмоқда. Нафақат уруш ногиронларига, балки барча қатнашчиларга ҳам енгилликлар бериш йўлга қўйилди. Бугунги кунда бу ҳуқуқдан ҳар бир уруш қатнашчиси кенг фойдаланмоқда. Бундан икки ярим йил муқаддам — 1990 йилнинг май ойида республика Президентининг ғалабанинг 45 йиллиги муносабати билан уруш қатнашчилари, байналмилалчи жангчилар, ногиронлар ва ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилаларига қўшимча равишда енгилликлар бериш тўғрисида Фармони чиққан эди. Ушбу Фармонга асосан улар турар жойлар ва коммунал хизматлар тўловларидан озод қилинди. Яшаб турган уйлари хусусий мулк қилиб берилмоқда. Таъмирлаш ишлари ҳам маҳаллий ижроия органлари орқали амалга оширилмоқда.

Масалан, бизнинг районимизда ҳам бу борада бир қанча хайрли ишлар амалга оширилди. Улуғ Ватан уруши ногиронларидан бирига, икки нафар уруш қатнашчисига ва уч нафар ҳалок бўлган ҳарбий хизматчининг оиласига янги квартира берилди. 114 нафар уруш қатнашчиси ва ногиронларнинг уйига телефон туширилди. Шунингдек, октябрь ойининг ўзида уй-жойларини хусусийлаштириш учун улардан тушган 64 та аризанинг 61 таси ижобий ҳал қилинди. Шу билан бирга 45 та квартира акт бўйича хусусий мулк қилиб берилди. Бундан ташқари, қисқа вақт ичида уруш қатнашчилари ва ногиронларга 31 та енгил машина, ҳар хил камёб моллар, жумладан, музлатгич, телевизор ва бошқа нарсалар ажратилди.

Районимизда Ғалаба куни ҳар йили тантанали равишда нишонланади. Бу йил эса фахрийларимизнинг бу байрамига мустақиллик байрами ва халқаро қариялар куни ҳам уйғунлашиб кетди. Бу байрамларда кексаларимизга совға-саломлар олиш учун катта миқдорда маблағ ажратилди.

Нафақахўрларни ва қарияларни ҳимоя қилиш борасидаги Президентимизнинг сўнгги Фармони шу йилнинг 1 октябрида чиқди. Фармонга асосан бугунги кунда районимизда 2900 киши нафақа билан таъминланган, 334 киши озиқ-овқат маҳсулотларини бепул олаяпти, ёлғиз пенсионерларни овқатлантириш масаласи ҳам яхши йўлга қўйилган. Шу мақсадлар учун жорий йилда 3 минг сўм ажратилди. Айни пайтда 17 нафар боқувчиси бўлмаган қария бу қулайликдан фойдаланмоқда. Шу ўринда районимиздаги баъзи бир корхона ва ташкилотларнинг инсонпарварлик йўлида қарияларимизга кўрсатаётган ёрдамлари ҳақида ҳам тўхталиб ўтиш жоиз. Жумладан, «Ўзводлестройдеталь», Химреактивлар базаси, Иргидромаш, ТошАТЭК, «Каскад» кичик корхонаси ва бошқа корхона ва ташкилотларнинг бу борадаги ҳиссалари мақтовга лойиқ.

Бугунги бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида аҳолини, айниқса кексаларимизни ижтимоий ҳимоя қилиш борасида жойлардаги фахрийлар ташкилотларининг роли яна ҳам катта бўлиши керак.

Район фахрийлар кенгашининг раиси Нурвоҳит Алеев сўз олди:

— Ўтмишдан юз ўгирган ҳар қандай жамият келажагидан ҳам маҳрумдир. Бизнинг ўтмишимиз ва тарихимизнинг томири эса минглаб йилларга бориб тақалади. Унда авлодларимизнинг бой тажрибалари ётади. Шунинг учун бизнинг олдимизда турган энг муҳим масалалардан бири айни дамларда биз билан бирга яшаётган кексаларимиз, уруш ва меҳнат фахрийлари, қуролли кучлар ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларида ишлаган фахрийларнинг билим ва тажрибаларини ўрганишимиз, уларнинг ўз ватани учун, халқи учун қилган хизматларини ардоқлашимиз лозим.

Бугунги кунда районимиздаги Бектемир, Дзержинский, М. Авезов, Водник, Бинокор кўчаларида фахрийлар кенгашлари фаолият кўрсатмоқда.

Уларнинг фаолиятини эса район фахрийлар кенгаши бирлаштириб, назорат қилиб турибди. Айни пайтда районимизда 3 мингга яқин нафақахўр бор. Уларнинг 200 нафари ёлғиз қолган қариялардир. Аммо кенгашимиз аъзолари уларни ёлғизлатиб қўйганлари йўқ. Шу билан бирга район ҳокимияти томонидан ҳам мумкин қадар ёрдам кўрсатилаяпти.

Шундан сўнг, шаҳар фахрийлар кенгашининг раиси Т. Содиқов, район ижтимоий-таъминот бўлимининг мудири Миразизов, район соғлиқни сақлаш бўлими мудири Х. Ботиров, «Саховат» жамғармасининг раиси Р. Маматқулова ва бошқалар ҳам дил сўзларини баён этишди.

Муҳиддин БОЗОРОВ.

Сиҳат-саломатлик

ШИФОКОРЛИК КАСБИГА ҲУРМАТ

ШАҲРИМИЗДА ўтаётган шифокорлар кўриги аввалгиларидан узгачароқ тус олди. Унда шифокорларнинг нафақат билими ёки тажрибасига, балки уларнинг ижтимоий аҳволи, жумладан, иш шароити, муомала маданияти, ўзбек тилини билиши каби маънавий савиясига ҳам алоҳида эътибор бериляпти. 17-шаҳар касалхонасида ўтказилган ана шундай тадбирда иштирок этиб, кўрикдан ўтишга келган шифокорларнинг дил сўзларига қулоқ солдик.

— Кўрикдан ўтиш олий тоифадаги шифокор номини олиш ҳамда маошнинг ошишига эришиш деган гап эмас, — дейди 3-туғруқхона анестизиолог-реаниматол о г и Гулчеҳра Мирраҳимова, — балки биринчи навбатда талабаликдаги билимни тиклаш, уни оширишдир. Бундан ташқари, ўзингни ҳамкасбларинг билан солиштириб кўриш кишининг ўз ишига бўлган талабчанлигини оширади.

Шаҳар «тез ёрдам» клиник касалхонасининг жарроҳи Ҳамид Муҳамедов, 1-шаҳар касалхонаси шифокори Абдуваҳоб Дадабоев, 16-поликлиника шифокори Раҳим Исахонов кабилар кўрикдан муваффақиятли ўтишди.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

** Фанимиз фидойилари*

БАХТЛИ СУЛОЛА САРБОНИ

«ТОШКЕНТ оқшоми» газетаси ана шу жарроҳлик маркази ҳақида ёзган, унинг ташкил этилишида фидойилик кўрсатган ажойиб шифокорларимиздан ўз муштарийларини хабардор этган эди.

Яқинда Ўзбекистон ойнаи жаҳони орқали намойиш этилган бир кўрсатувда Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш бош бошқармасининг мутасаддилари, шаҳардаги бир қатор поликлиникаларнинг шифокорлари ўз давраларида ўтирган нуроний бир инсонга тез-тез мурожаат қилишар, унинг дил сўзларини эшитишга иштиёқлари зўр эканлигини изҳор этишар эди. Чиндан ҳам ана шу даврада ўтирган шифокорлар орасида ёши улуғи ҳам, эл-юртга кўп хизмат қилган инсон ҳам, илмий даражалари баланд бўлган одам ҳам ана шу киши эди...

Бинобарин биз ҳикоя қилмоқчи бўлган ана шу ажойиб ҳамшаҳримизни топишнинг ҳам ўзи бўлмади. Қачон қидирмайлик, қўнғироқ қилмайлик шундай жавобларни эшитавердик:

— Саид ака ҳозир операцияда эдилар...

— Профессор талабаларга маъруза ўқияптилар...

— Ҳозиргина жарроҳлик марказига кетган эдилар....

Ниҳоят биз тўртинчи куни Саид акани «ушладик». Ва уни бирданига саволга тутдик:

— Шунча юмушлар оғирлик қилмаяптими, чарчаб қолмаяпсизми, домла?

— Ғалати савол бердингизку, — табассум билан жилмайди Саид ака. — Бундай чарчашдан мен ҳузурланаман. Яна бир гапни сизга айтай мавриди келиб қолганлиги учун. Умуман мен ишсиз ўтиролмайман. Дам олиш куни эса ўзимни қўйгани жой тополмай қоламан...

Қани энди ана шундай сўзларни кўпчилик оғзидан эшитсак! Афсуски ундай эмас. Ўз касбига фидойи бўлган инсонлар, эл-юртга чин дилдан хизмат қиламан деган кишилар оғзидангина бундай сўзларни эшитиш мумкин холос. Борди-ю шундай гапларни ҳали ёши элликка бориб-бормаган одамдан эшитсангиз ҳам ажабланмайсиз, лекин бундай сўзларни 75 ёшга кирган одамдан эшитиш фақат сизда ҳайрат уйғотади, холос.

Ҳали биз юқорида шаҳримизда очилган жарроҳлик маркази ҳақида сўз бошлаган эдик. Дарҳақиқат, 9-поликлиника базасида ташкил этилган бу марказнинг довруғи ҳозир кенг ёйилди. Айниқса «Оқшом» газетасида бу ҳақда мақолалар берганимиздан сўнг таҳририятга ҳам шу марказ фаолияти ҳақида, у ерда ишлаётган ажойиб шифокорлар ҳақида яна маълумотлар беришимизни сўраб ёзилган мактублар келяпти. Лекин аслида ушбу марказнинг очилишида Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазири, профессор Шавкат Каримовнинг ташаббуси, Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазирининг ўринбосари, Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш бош бошқармасининг бошлиғи Қулаҳмад Ризаевнинг қўллаб-қувватлаши, ҳатто чарчаган дамларидан ҳам ҳузур қиладиган Саид ака Аъзамхўжаевнинг жон фидолиги бўлмаганида бу марказнинг довруғи бунчалар бўлмас эди!

Бу хоналарни замонавий асбоблар билан жиҳозлашда академик П. Ҳабибуллаев ва профессор М. Эшонхоновлар катта ҳиммат кўрсатишди. Хуллас, ўтган қисқа вақт ичида бу ерда 500 дан ортиқ бемор операция қилинди. Стационарда жуда қисқа муддат бўлгандан кейин ҳали биз юқорида айтиб ўтганимиздек беморлар ўз уйида то соғайгунга қадар шифокорлар ва ҳамширалар назорати ва ғамхўрлигида ўз дардларига даво топмоқдалар.

Маълумки ҳамма касблар ҳам кишидан фидойиликни талаб қилади. Лекин шифокорнинг ўз касбига бўлган фидойилиги ҳақида алоҳида гапириш керак. Бинобарин юқорида айтиб ўтган гапларимизнинг ўзи ана шундай фидойиликка ёрқин бир мисолдир. Саид ака Аъзамхўжаев эса шифокорлик касбининг, жарроҳлик жараёнларининг ипидан игнасигача билган, нозик табиатли инсон ва тиббиёт илмининг билимдонларидан биридир. Ана шу боисдан бўлса керак унинг фарзандлари ҳам оталари танлаган йўлдан кетишди — яъни шифокор бўлишни ўзларининг олий мақсадлари деб билишди. Саид аканинг қизи Насиба тиббиёт фанлари номзоди. Ҳозирги пайтда у 1-Тошкент Давлат тиббиёт институти юқумли касалликлар кафедрасида ишламоқда. Саид аканинг ўғли Саидамин ана шу институтда, тиш касалликлари ортопедияси кафедрасида доцент, тиббиёт фанлари номзоди. Профессорнинг яна бир ўғли Саидазим ҳам номзодлик диссертациясини муваффақиятли ҳимоя қилиб жарроҳлик илмий марказининг буйрак бўлимида меҳнат қилмоқда. Саид аканинг яна бир фарзанди Саидазиз ҳам шифокор — у ҳам тиббиёт фанлари номзоди, 2-Тошкент Давлат тиббиёт институти қулоқ, бурун ва томоқ хасталиклари бўлимининг мудиридир. Хуллас, шифокор Аъзамхўжаевларнинг ажойиб бир сулоласи вояга етганки, бу сулоланинг ҳар бир аъзоси инсон дардига малҳам бўлишга, унинг умрини узайтиришга хизмат қилмоқда. Балки Саид аканинг тўққиз нафар невараси ҳам боболари изидан боришар. Буни вақт ва ҳаёт кўрсатади, албатта.

Саид ака Аъзамхўжаев 1943 йилдан бери тиббиёт соҳасида хизмат қилиб келяпти. Ўзининг шифокорлик умр зарварақларининг ўн беш йилини устози, профессор Содиқ Алиевич Маъсумов раҳбарлигида олиб борди. У бу билан жуда фахрланади. «Биз академик Восит Воҳидович Воҳидов билан бирга ундан ажойиб мактабни ўтадик», — дейди у тўлқинланиб.

Саид аканинг устозларидан фахрланганича бор. У чиндан ҳам юқорида номлари айтиб ўтилган кишилардан кўп нарсаларни ўрганди. Унинг ўзи ҳам кўплаб ёшларга устозлик қилди, минг-минглаб беморларни операция қилиб уларнинг ҳаётини сақлаб қолди. Тиббиёт илмида тўплаган тажрибалари асосида кўпдан-кўп монографиялар ва мақолалар битди. Шу ўринда биз Саид ака Аъзамхўжаевнинг «Тошкент оқшоми» газетасининг ҳам энг фаол муаллифларидан бири эканлигини алоҳида таъкидлаб ўтмоқчимиз. У ёзган ва газета саҳифасида босилиб чиққан мақолалар оқшомхонларда катта қизиқиш уйғотган. Бу — табиий, албатта. Чунки Саид ака ўзининг эллик йиллик фаол шифокорлик амалиёти пайтида ва ташкилотчилик ишларида бой тажриба тўплаган. Республика соғлиқни сақлаш вазирлиги тўртинчи бош бошқармасининг биринчи стационарида бош шифокор бўлганида ҳам, республиканинг бош жарроҳи бўлган чоғларида ҳам, 1-Тошкент Давлат тиббиёт институти проректори лавозимида ишлаган пайтларида ҳам фақат бир эзгу ният — инсон дардига малҳам бўлиш мақсадини дилига жо қилган эди. Шу боисдан ҳам кеча унинг файзли хонадонига ташриф буюрган ҳамкасб дўстлари, ёру биродарлари, маҳалла-кўй, бутун қариндош-уруғлари Саид акани тўққиз юзинчи ойнинг юзини кўрганлиги билан чин дилдан муборакбод этдилар, унга узоқ умр тиладилар...

— Бизнинг бу хайрли ишимиз шаҳримизнинг бошқа районларида, республикамиз вилоятларида ҳам шунга ўхшаш марказларнинг очилишига туртки бўлмоқда, — дейди Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган фан арбоби, тиббиёт фанлари доктори, профессор Саид ака Аъзамхўжаев. — Бу ерга ана шундай марказларни ташкил этиш ниятида бўлган кишилар тажриба ўргангани келишмоқда. Ўзимизга келганда шуни айтиш керакки, шу ишга киришган пайтимизда унинг келажаги порлоқ эканлигига тўла ишонган эдик. Ҳаёт бизнинг ана шу режаларимиз тўғри эканлигини исботламоқда. Биз бошдан дўппини олиб қўйиб поликлиника қошида очиладиган бундай жарроҳлик марказининг фойда келтирадиган томонларини чуқур ўйладик. Чиндан ҳам бир ўйланг. Масалан, чурраси тушган кишиларни жарроҳлик йўли билан операция қилиш учун уларни касалхоналарда бир неча кунлаб сақлаш ҳозир керакмикан? Яна шунга ўхшаш майда жарроҳлик операциялари учун ҳам давлатнинг кўплаб маблағи керак, ҳам ўша бемор ётган шифохонада ўрин керак, ҳам операциядан чиққан беморни кўриш учун унинг бутун бола-чақаси-ю, қариндош-уруғларининг бориши зарур. Масаланинг ана шу жиҳатларини ўйлаб кўриб шундай марказни ташкил этдик. Бинобарин марказда операциядан чиққан бемор озгина вақт шу ерда бўлгач уйига олиб бориб қўйилади. Бемор ўз уйида, бола-чақалари орасида шифокорлар назоратида даволанади. Бунинг бемор руҳияти учун нақадар муҳимлиги мағзини энди бир чақиб кўринг...

Ҳа, Саид Маъруфович шу марказнинг ишидан унинг раҳбари сифатида фахрланиб гапиради. Бу — тушунарли, албатта. Чунки уни ўзи каби ташаббускор ва касбига фидойи инсонлар ёрдамида ташкил этди. Бинобарин беморларга ҳар томонлама жарроҳлик ёрдами кўрсатса бўлади. Ушбу марказнинг кундузги стационари, операция қиладиган хонаси, эндоскопия ва лазер хоналари мавжуд.

Бугун биз азиз муштарийларимизни яна бир сулоладан, бахтли бу сулоланинг сарбони — профессор Саид ака Аъзамхўжаев ҳақидаги ширин ҳикоядан хабардор қилдик. Ваҳоланки унинг сермазмун умр йўли, инсон саломатлиги йўлида қилаётган серқирра ишлари ҳақида ҳар қанча гапирса ва ёзса арзийди!

Солиҳ ЁҚУБОВ.

СУРАТДА: Саид ака Аъзамхўжаев темир йўл касалхонасида амалий машғулот пайтида.

БЕПАРВОЛИК ДАРД ЧАҚИРАДИ

ШУ кунларда биз шифокорларнинг қабулимизга мурожаат этувчилар сони кўпайиб бораяпти. Бунинг сабаби ўткир ва сурункали шамоллаш хасталикларининг хуруж олиш даври бошланганлигидир. Ҳа, қиш кунларига нисбатан мана шу кунларда айниқса юқори нафас йўлларининг яллиғланиши, бронхит, бронхиал астма, сурункали зотилжам, эмфезема каби касалликларга чалиниш кўпроқ учрайди. Чунки кундузи ва кечаси ўртасидаги об-ҳаво ҳароратида фарқ жуда каттадир. Бундай пайтларда киши юпун кийиниб ташқарига чиққудай бўлса шамоллаш касаллигига осон чалинади. Шунингдек, куз кунлари ҳавонинг бирданига ўзгариб, ёғингарчиликнинг бошланиши ҳам шамоллаш касаллигини келтириб чиқаради.

Касалликка чалинган беморларда дастлабки кунларда тананинг совуқ қотиши, титраш, ҳолсизланиш, мускулларнинг қақшаши каби аломатлар бошланади. Сўнг эса акса уриш, томоқ қирилиши, йўталиш, бош оғриб тана ҳароратининг кўтарилиши кузатилади. Кўпинча беморларни бурни битиб, нафас олиши қийинлашади. Лаб ва бурун катаклари этрофига учуқлар тошади.

Бундай пайтда бемор дарҳол уйига шифокор чақириши ёки аҳволига қараб ўзи шифокорлар ҳузурида бўлиши тақозо этилади. Айрим кишилар эса эътиборсизлик, беқунтлик қилиб касалликни оёқда ўтказиши жуда катта зарар келтиради. Оқибатда енгилгина туюлган шамоллаш дарди юрак, буйрэк, қулоқ, томоқ, бурунларнинг оғир хасталиклари билан мураккаблашади.

Шамоллаш ва ўпканинг бундай касалликларига чалинган кишилар даволаниш хусусида бепарволик қилиши, шифокор маслаҳатисиз турли дори-дармонларни қабул қилиши ҳам ноўриндир. Минтақамизда экологик вазиятнинг паст даражада эканлиги, овқатланишнинг эса ҳисоб-китобга тушиб қолиши оқибатида организмнинг иммунологик қувватининг пасайиб бораётганлиги ҳам сир эмас. Бундай пайтда киши шамоллаш касалликларига осон чалинади. Нохушликларнинг олдини олиш энг аввало ўзимизга боғлиқ. Шунинг учун энг яхшиси оёқни иссиқ тутиш, совуқ ичимликлар ичмаслик, об-ҳавога қараб кийиниш, умумхоналар, ухлайдиган жойларда ҳавонинг мўътадил ҳароратларда сақлаш каби чора-тадбирлар кўриш ўринлидир.

Шамоллаш касалига чалинувчиларнинг кўпи деярли чиниқмаган кишилар бўлади. Шунинг учун ёшу қари, каттаю кичик бадананини чиниқтириб бориши, айни муддаодир. Ҳар қандай касалликни овқат кесади, деган гап бор. Шунинг учун айниқса салқин кунларда киши эрталабки нонуштасиз кўчага чиқмаслиги лозим. Қолаверса, витаминларга бой бўлган кўк пиёз, карам, петрушка, исмалоқ, сабзи, сут, қатиқ истеъмол қилиб туриш шамоллашнинг олдини олувчи энг самарали омиллардир.

Ақида ТЎЙЧИЕВА.
Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш бош бошқармасининг даволаш бўлими мудири.

ХАСТАЛИККА ҚАЛҚОН

ТУРЛИ мамлакатлардаги сил касаллиги тарқалишининг эпидемиологик таҳлили шуни кўрсатмоқдаки, фтизиатрия соҳасида сезиларли ютуқларга эришилган бўлишига қарамай, бутун дунё миқёсида олганда бу касаллик ҳали ҳам жиддий муаммо бўлиб турибди. Сил касаллигига чалинган беморларнинг қарийб 95 фоизи истиқомат қилувчи ривожланаётган мамлакатлардаги аҳвол айниқса ачинарлидир.

Ҳар йили 10 миллиондан зиёд киши сил касаллиги билан оғрийди, шундан 4-5 миллиони ўзидан ташқари муҳитга бактерия чиқариб яшайди. Жаҳон саломатлик ташкилоти маълумотларига қараганда Африка ва Осиё мамлакатларида бундай хавфли касалликка чалиниш ривожланаётган мамлакатларга қараганда 100 ҳисса кўпроқ экан.

Хасталикка қарши курашнинг муваффақияти асосан профилактика тадбирлари қандай ўтказилишига боғлиқ. Касалликнинг бошланғич даврини аниқлаш ва уни даволаш ана шундай тадбирлардан биридир. Ҳозирги даврда флюорографик текширишдан ўтказиш тадбири касалликнинг олдини олишда ҳал қилувчи аҳамият касб этмоқда. Шуни таъкидлаб ўтиш керакки, бундай текширишлар фақат сил касаллигининг эмас, балки бошқа турдаги касалликларни ҳам ўз вақтида аниқлаш ва диагностика қилиш имкониятини бермоқда.

Рентген сингари машҳур нурлар ихтиро қилинганига мана юз йил бўлмоқда. Бироқ сил ва бошқа ўпка касалликларини олдиндан аниқлаб берадиган ва ташхис қўядиган шунга ўхшаш бирор муқобил усул ҳали ҳануз топилганича йўқ. Таклиф этилаётган термо индикаторлар суюқ кристалли иммуноферментли реакциялар соғлиқни сақлаш амалиётида қўллаш учун ҳали яроқли эмас. Бу йўллар билан сил касаллигининг эндигина юққан бациллали шаклларинигина аниқлаш мумкин. Лекин усулнинг натижаси жуда кеч олинади ва касаллик даври ўтказиб юборилган бўлади. Шунинг учун ҳам бактериологик усул унчалик қўл келмайди.

Сўнгги йилларда турли ахборот воситаларида профилактика мақсадида ўтказилаётган флюорографик текширишнинг зарари тўғрисида фикр-мулоҳазалар билдирилмоқда. Муаллифлар ўз фикрларини турли нуқтаи назардан асосламоқдалар. Улар атроф-муҳит ёмонлашиб кетган бир шароитда ҳам текшириш ўтказиб одамлар танасини яна қўшимча равишда нурлантириш шартмикан, дейишяпти. Бундай кишиларга шуни айтиб ўтмоқчимизки, флюорографик текшириш бор-йўғи 1,5 дақиқа вақтни олади. Бу эса оддий рентгенга тушиш вақтидан анча камдир.

Ҳозирги вақтда сил касаллигини аниқлаш соҳасидаги мавжуд вазиятни ҳисобга олмасдан ва ҳеч қандай далил-исботларсиз флюорографиянинг зарарли эканлиги ҳамда уни дарҳол тақиқлаш зарурлиги тўғрисидаги фикр-мулоҳазаларга асло қўшилиб бўлмайди. Мутлақо асоссиз бўлган шу тахлитдаги мақолалар кўпайиб кетганлиги сабабли тобора кўпроқ кишилар флюорография аппаратларида ўзларини текширишдан воз кечишяпти. Айрим шифокорлар эса бунга бепарво қарашаётир.

Юқорида келтириб ўтилган маълумотлар аҳолининг флюорографик текширишдан ўтказиб туриш ва бу ишни бундан буён ҳам давом эттириш муҳим аҳамиятга эга эканлигини, у ҳар хил касалликларга қалқон эканлигини яққол кўрсатиб турибди.

Раҳмат АЪЗАМОВ,
тиббиёт фанлари номзоди.

Олий тоифадаги шифокор Комилжон Ҳошимов ўзининг чуқур билими ва катта тажрибаси билан эл ҳурматини қозонган. У мудирлик қилаётган 1-шаҳар юқумли касалликлар касалхонасининг реанимация бўлими йилига 800 дан ортиқ оғир беморларни оёққа турғазади.

СУРАТДА: шифокор Комилжон Ҳошимов.

Равиль Альбеков сурати.

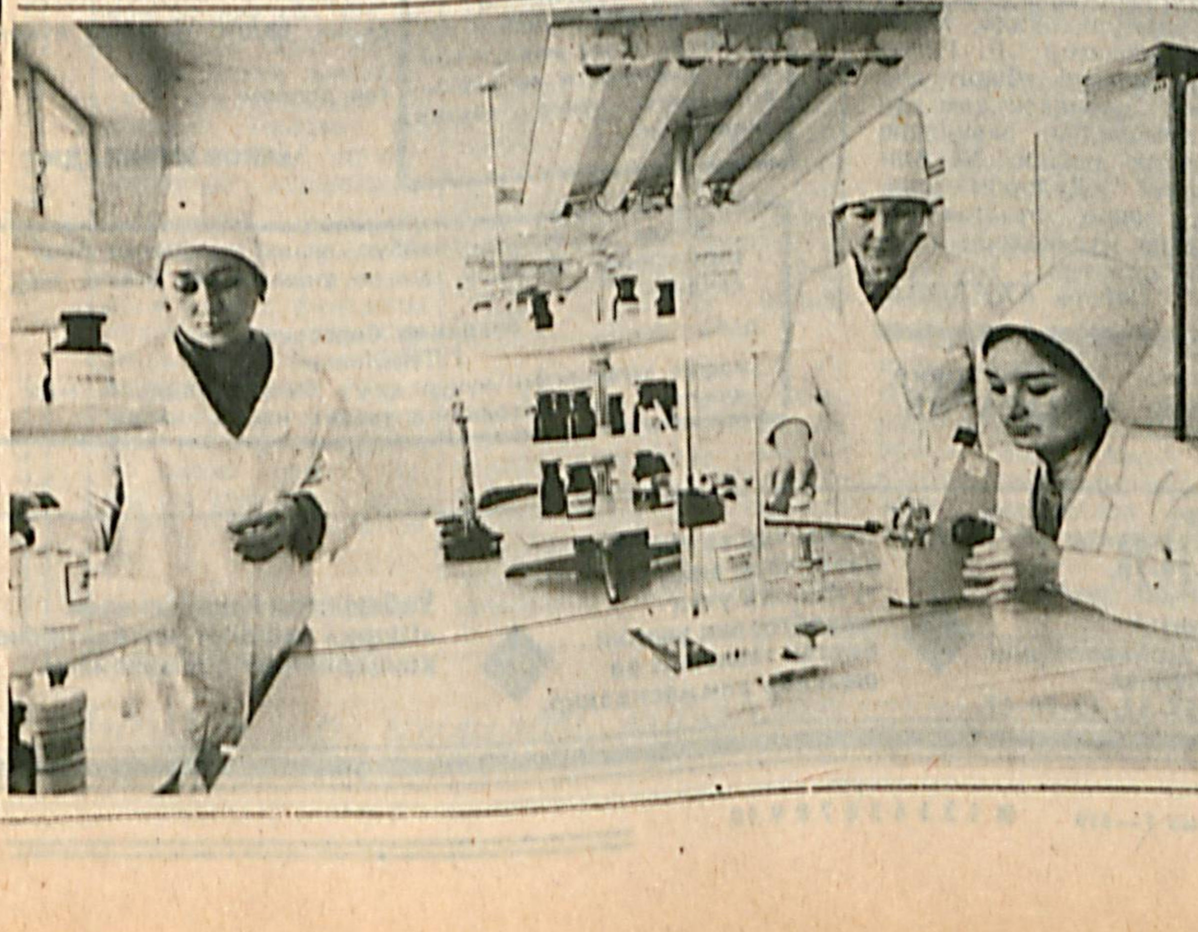

Доришунослик ҳам кишидан юксак маҳорат талаб этади. Айниқса, 5-шаҳар касалхонасининг дорихонасида бир дақиқа бўлган киши шундай хулосага келади.

СУРАТДА: провизор-технологлар М. Насритдинова, Х. Шерматова ҳамда дорихона мудираси Ф. Жалиловалар дори тайёрлашмоқда.

Рустам Шарипов суратлари.

ҚЎЛИНГИЗДАН КЕЛАДИГАН МУОЛАЖАЛАР

АГАР бурнингиз қуриётганини сезсангиз, ҳар куни бурун ичини ўсимлик (мойчечак, липа гули, баргизуб, ялпиз, калина барги) қайнатмасига чайинг. Бунда ярим стакан қайнатмага ярим чой қошиқ ичимлик содаси солинади. Кейин ҳар бир бурун тешигига 2—3 томчи ўсимлик мойи томизинг. Бу муолажа чанг босган хонада узоқ вақт мажбуран бўлган одамга фойдалидир.

* * *

СОҒЛОМ одамлар шарбатларни суйилтириб ҳам, суйилтирмай ҳам ичаверсалар бўлади. Булар сабзи, лавлаги, помидор шарбати бўлиши мумкин. Лекин меъда ва ўн икки бармоқли ичакнинг яра касаллиги, меъда ширасининг кислоталилиги ошган, гастрит, панкреатит ва ҳазм аъзоларининг бошқа касалликлари бор одамлар сабзавот шарбатларига қайнатилган сув қўшиб ичишлари зарур.

* * *

АГАР қўл ёки оёғингизнинг тирноғи салга сина бошласа, икки-уч ҳафта мобайнида ҳар куни кечқурун тирноқни бирор хил лосьон билан артинг, сўнгра таркибида А дармондориси бўладиган озиқлантирувчи сурги суртинг. Бунда масалан, «Алёнушка» ёки «Люкс» кремидан ишлатса бўлади. Бу фақат тирноқ пластинкасини тиклаб қолмай, балки тирноқ милки ўсишининг олдини олади.

* * *

АГАР бошингизни бирор қаттиқ нарсага уриб олганингизда кўз олдингиз қоронғулашиб, қулоғингиз жаранглаб кетса, бу ҳақда албатта шифокорга мурожаат қилинг. Статистика маълумотларига кўра, бундай шикастлар эсон-омон ўтиб кетади. Аммо икки кишининг бирида мия чайқалади, уч кишининг бирида лат ейиш, тўрт кишининг бирида калла суяги ичига қон қуйилиши кузатилади.

Маъфират ОРИФЖОНОВА.

** Келажагимиз — мактабда*

Қувонч бағишловчи ўзгаришлар

КЕЙИНГИ пайтда мактабларда гимназиялар, лицейлар очилаётгани, шунингдек илғор тажрибалар қўлланилаётгани ҳақида тез-тез эшитиб турибмиз. Булар — давр талаби. Болаларни ўқитиш ва тарбия беришда энг замонавий усуллардан фойдаланиб иш кўриш муҳим омиллардан бири эканлиги бугунги кунда сир эмас.

Ана шу жиҳатни эътиборга олган Мирзакалон Исмоилий номидаги 138-мактаб жамоаси дарслар самарадорлигини ошириш мақсадида изланишлар олиб бормоқда. Фикримизнинг далили сифатида кўплаб мисоллар келтиришимиз мумкин. Шулардан бири иқтисодиёт фанлари бўйича чуқурлаштирилган синфларнинг ташкил этилганлигидир. Шуниси диққатга сазоворки, 10-синф ўқувчиларига олий ўқув юртларининг ўқитувчилари сабоқ беришяпти. Масалан, иқтисодиёт асослари фанини кибернетика институтининг ўқитувчиси, иқтисодиёт фанлари номзоди Абдусаттор Қорабоев ўтмоқда. Кези келганда шуни ҳам айтиш керакки, институт билан билим даргоҳи ўртасида шартнома тузилган. Яқинда олийгоҳ томонидан ўн минг сўм пул ажратилди. Бу маблағ иқтисодиёт, кибернетика асослари, электрон ҳисоблаш машиналари, математика ҳамда чет тили фанларини яхши ўзлаштирган ўқувчиларга ҳар чорак якунида стипендия тариқасида бериб борилади. Бу синфдан кўзланган асосий мақсад келажакда кибернетика институтида ишлаш учун мутахассислар етиштириб беришдир.

Мактаб ҳаётидан бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Шаҳримиздаги бошқа билим даргоҳларидан фарқли ўлароқ, бу ерда I—XI синфларда «Одобнома» дарслари ўтилмоқда. Синфга ташриф буюрсангиз болалар «Ассалому алайкум, устоз!» ва хайрлашаётганда «Хайр устоз, саломат бўлинг» дейишади. Кўча-кўйда ҳам болалар қўлларини кўксиларига қўйиб, салом беришлари одоб сабоқларининг самарасидир.

Яна бир томони, мактабда ўқувчиларни касбга йўналтириш бўйича ибратли ишлар амалга ошириляпти. Шу ўринда меҳнат ўқитувчиси Машкура Саидқосимова раҳбарлигидаги тўгарак аъзолари томонидан тайёрланган бешик, беланчак, кўрпа-ёстиқлар ҳамда бошқа уй жиҳозлари кўргазмадан ўрин олганини айтиб ўтиш жоиз.

Мактабдаги ишларнинг жонланишига оталиқ ташкилотлари ҳам ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшишяпти. Чилонзор районидаги мазкур билим даргоҳига «Электробитприбор» заводи, Тошкент тажриба-механика заводи ҳомийлик қилишмоқда. Яқин кунларгача болалар мажлислар залида овқатланишар, ота-оналар билан йиғилиш ўтказишга шароит етарли эмас эди. Район кенгашининг депутати, Тошкент тажриба-механика заводининг директори Альберт Оқилов сайловчилар билан бўлган учрашувда ошхона қуриб беришга ваъда берди. Шундан сўнг ишлар бошланиб кетди. Қурилиш жиҳозлари келтирилиб, белгиланган режаларни тез фурсатда бажариш учун барча имкониятлар излаб топилди. Кўриб турибсизки, кўп ўтмай болалар овқатланиши учун шароит яратилди.

Ўтган куни мана шу ошхонанинг очилиш маросимига бағишланган йиғилишда ҳомий корхоналарнинг раҳбарлари, кекса ўқитувчилар ва Катта Қозиробод маҳалласининг фаоллари иштирок этишди. Чилонзор район ҳокимининг биринчи ўринбосари Мунира Обидова жамоани бундай қулайлик билан қизғин табриклади. Бошқа сўзга чиққанлар ҳам ўзларининг самимий истакларини билдиришди.

— Эндиликда бу ерда 600 нафардан ортиқ болалар овқатланишади, — деди биз билан суҳбатда мактаб директори, республика халқ таълими аълочиси Дилбар опа Азимова. — 1—5-синф ўқувчиларига бепул нонушта беріляпти. 62 нафар болалар эса мажбурий таълим жамғармасидан икки маҳал иссиқ овқат билан таъминланган. Олдимизда яна бир вазифа турибди. Бу ҳам бўлса мажлислар залини таъмирлаб олишдир. Ҳомийларимиз яқиндан ёрдам беришга ваъда бердилар.

Саъдулла ШОДИЕВ.

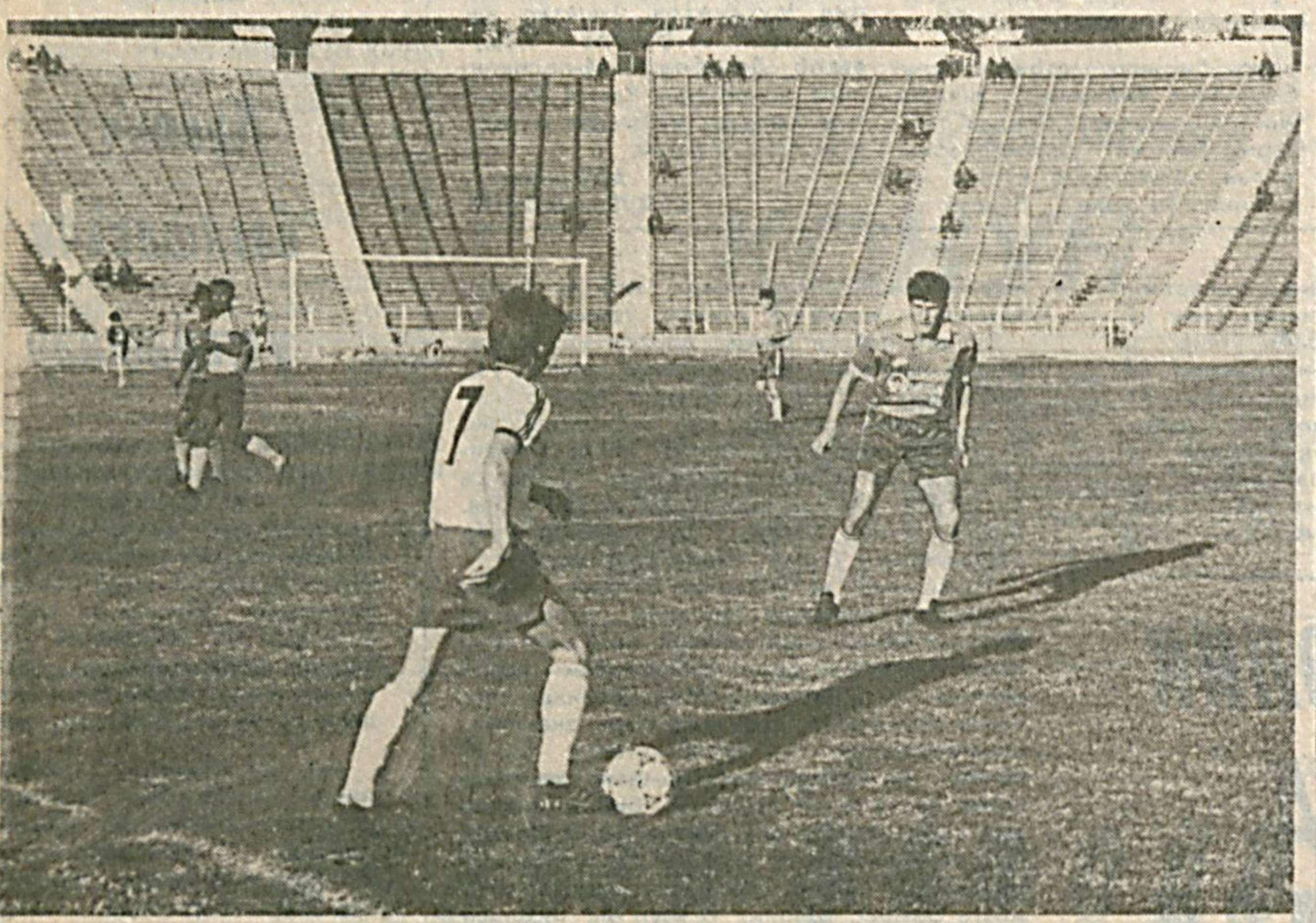

* Футбол бўйича Ўзбекистон Республикаси чемпионати якунларига доир

БИРИНЧИ МИЛЛИЙ БИРИНЧИЛИК

Ўзбекистон чемпионати ниҳоясига етиб, жўжани санайдиган дамлар ҳам етиб келди. Энди бошдан дўппини олиб, босиб ўтилган саккиз ойлик йўлни бир сарҳисоб қилсак ёмон бўлмас! Футболимиз мутасаддилари биринчи маротаба мустақил равишда қандай фаолият кўрсатдилар! Ана шу саволларга жавоб излаш мақсадида бироз ортга қайтсак.

СОБИҚ СССРнинг сўнгги 54-чемпионати якунланишига саноқли тур қолган даврлар эди. «Пахтакор» эса хавфли зонада. Ишхонада уч-тўрт ҳамкасблар ҳазин кайфиятда бундай муваффақиятсизлик сабабларини ўзимизча муҳокама қилиб ўтиргандик. Шунда шерикларимиздан бири, «Тушкунликка тушманглар, «Пахтакор» олий лигада қолади, чунки келгуси йилдан бошлаб Украина жамоалари ҳам чемпионат ўйинларидан чиқиб кетишади», — деб қолди.

Биз бундан қарийб бир йил муқаддам бўлиб ўтган суҳбатни бежиз эсламадик. Чунки ўша дўстимиз ҳақ бўлиб чиқди. Нафақат Украина, балки Арманистон, Грузия ва Молдова ҳам ўз чемпионатини ўтказиш ташаббуси билан чиқди.

«Пахтакор», «Нефтчи» жамоалари эса СССР футбол федерациясининг 1991 йил декабрь ойида бўлиб ўтган кенгаши қарорига кўра МДҲ чемпионатининг олий лигасида иштирок этадиган бўлди. Кейинроқ улар қаторидан «ўйиндан чиққан» армандлар ўрнига Наманганнинг «Навбаҳор»и қўшилгач, мухлислар ҳам, мутахассислар ҳам кўп қувонишганди. Ахир, энди Ўзбекистоннинг бира тўла уч жамоаси ўзи йўқ мамлакат чемпионатида қатнашадиган бўлгандида. Лекин биз учун жаҳон майдонлари сари кенг йўл очилаётганини, бунинг учун тезлик билан ўз миллий чемпионатимизни ўтказиб, ФИФАга аъзоликка қабул қилишларини сўраб ариза юбориш лозимлигини англаб етмадик.

ҲЕЧДАН кўра кеч яхшироқ, деганларидек, натижасиз югур-югурлардан сўнг ўз миллий чемпионатимиз ўтказиладиган бўлди. Энди футболнинг футболлиги қолмади, деган мураббийлар эса етакчи ўйинчиларнинг четга жўнаб кетишига оқ фотиҳа бердилар. Тезда чемпионатда қатнашувчи жамоалар сони аниқланди. Биринчиликни ўтказиш тартиби (регламенти) ишлаб чиқилди ва 28 март куни биринчи мустақил чемпионат байроғи кўтарилди. Кўпчиликнинг «Пахтакор» осонгина чемпион бўлади, деган фикрлари пучга чиқди. «Нефтчи», «Нурафшон», «Навбаҳор», «Сўғдиёна» жамоалари ҳам ғолиб бўлиш бахти сари дадил одимлайвердилар. Айниқса, Қўқоннинг «Темирйўлчи» жамоаси чемпионатнинг кўзгуси бўлди, десак янглишмаймиз.

СССР чемпионатларида совриндорларнинг мавсум тугашига бир неча тур қолганда аниқланишига кўникиб қолгандик. Миллий чемпионатимизда эса бошқалардан фарқли ўлароқ сўнгги тургача кескин баҳс тугамади. Нафақат совриндорлар, ҳатто кучлилар сафини тарк этувчи сўнгги жамоа ҳам охирги ўйинда маълум бўлди.

Афсуски, чемпионат фақат майдонга тушиб тўп тепса ўз-ўзидан ўтавермас, йўлда жумбоқлар, саволлар туғилаверар-кан.

Ҳозир тўртта одам бир жойга тўпланса суҳбатнинг мавзуси, албатта, иқтисодий тақчилликка бориб тақалади. Дарҳақиқат, иқтисодий танглик жамоаларнинг бошига битган бало бўлди. Ҳали чемпионат бошланмасданоқ Навоийнинг «Зарафшон»и олий лига мусобақаларида қатнашмаслигини маълум қилди. Мавсум ўрталарига келиб бир йўла уч жамоа («Нотўқимачи», «Зарангар», «Диёнат») биринчи лига баҳсларидан чиқиб кетишга мажбур бўлди. Шунингдек, «Сурхон», «Кимёгар», «Орол» жамоаларининг тарқаб кетиши хавфи туғилди. Қаршининг «Геолог» жамоаси эса изсиз йўқолди. Албатта, ҳозирги шароитда бировдан ёрдам кутиб бўлмайди. Бироқ, ҳимматини аямайдиган ҳомийларни ҳимоя қилишни билиш ҳам керак. Масалан, чет элда жамоани оталиққа олган ташкилот давлат солиғининг маълум бир қисмидан озод этилади. Бизда эса бу хусусда ҳали ўйлаб ҳам кўрилмаган.

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, ҳеч бир мамлакат футболи тарихида биздагичалик кўп ўйин бошқа кунга кўчирилмаган. Бундай ҳол биргина олий лигада саккиз бор такрорланди, биринчи лига ҳақидаку гапирмаса ҳам бўлади. Шуниси ажабланарлики, чемпионат расмий равишда 1 ноябрь куни якунланган бўлсада, кечиктирилган ўйинларнинг сўнггиси 5 ноябрда ўтказилди. Ёки биллур соврин атрофидаги машмашаларни олайлик. Унинг биринчи соҳиби тақвим бўйича 8 август куни аниқланиши керак эди. Аммо, мураббийлар илтимоси рўкач қилиниб, ушбу учрашув 14 сентябрга кўчирилди. Белгиланган кун етиб келгач эса, яна орқага 25 октябрга — Ўзбекистон терма жамоаси «Осиё кубоги»нинг навбатдаги ўйинини ўтказадиган кунга сурилди. Наҳотки, бу ишга масъуллар биллур соврин финал баҳсида иштирок этувчи жамоалардан тўрт нафар футболчи (Рустам Абдуллаев, Азамат Абдураимов, Улуғбек Рўзимов ва Рустам Забиров) терма жамоага жалб этилганлигини билишмаса?!

Маълумки, биллур соврин баҳсларининг финал қисми пойтахт ўйингоҳида ўтказилади. Бизда эса ҳал қилувчи ўйиннинг сўнгги дамгача қаерда ўтиши одамлардан сир тутилди ва охири Самарқанд шаҳри танланди. Ўзбек футболининг энг нуфузли учрашувларидан бири четда — мухлислардан йироқда ўтказилди. Буниси ҳам етмагандек, ойнаи жаҳон ходимлари ҳам «ҳотамтойлик» қилишиб орадан бир сутка (!) вақт ўтгачгина, фақат иккинчи бўлимни намойиш этишди. Ишқибозлар неча ойлаб орзиқиб кутган футбол байрамини 27 соатдан сўнг, шунда ҳам ярим-ёрти ҳолда кўришди. Ахир Самарқанд Американинг қайси бир штатида жойлашмаган-ку! Наҳотки ушбу футбол «спектакли»ни тўғридан-тўғри олиб кўрсатишнинг иложи бўлмаган бўлса?!

Бундай ҳолларни кўриб кулишингни ҳам билмайсан, куйишингни ҳам. Ўйингоҳларга кам томошабин тушаётганлигидан ҳафа бўламиз, шундай залворли замонда ўз жамоаларини қўллаб-қувватламаётганликларидан нолиймиз. Ахир, одамларни футболдан ўзимиз бездираётганимизни тан олишни нега истамаймиз? Узоққа бормайликда, «Пахтакор» ўйингоҳидаги лоқайдликларни олайлик. Ўзбекистоннинг бош ўйингоҳи ходимлари бир эмас, бир неча марта мухлисларни алдашди. Соат 18.00 да белгиланган ўйин кўпинча соат 17.00 ёки 16.30 да ўтказилди. Хўш, бундан ким нима ютди?

Тўғри, камчилигу хатоларсиз муваффақиятга эришиб бўлмайди. Биринчи маротаба ўтказилаётган чемпионатда хатолар бўлиши табиий.

Келинг, яхшиси «чемпионлар»нинг якуний натижаларига назар ташлайлик.

«Пахтакор» жами 32 учрашув ўтказиб шундан 24 тасида ғалаба қозонган бўлса, 5 марта майдондан бош эгиб чиқиб кетди. Уч учрашувда рақиблари билан очколарни баҳам кўриб 51 очко жамғарди. Тўплар нисбати эса биринчиликдаги энг яхши кўрсаткич +54.

«Нефтчи» эса шунча учрашув ўтказиб, 23 ўйинда ғалаба, 5 дуранг ва 4 мағлубиятга эришиб, марраға пахтакорчилар каби 51 очко билан етиб келди. Тўплар нисбати эса пастроқ +52.

ХУЛЛАС икки жамоа — «Пахтакор» ва «Нефтчи» Ўзбекистон Республикаси миллий биринчилигининг дастлабки чемпионлари, деб топилди. Биринчи лигада ҳам «Политотдел» ва «Шифокор» жамоалари қўш ғолиб бўлдилар.

Футбол бўйича Ўзбекистон Республикаси чемпионатини ўтказишда кўпдан-кўп муаммолар юзага чиқди. Ҳар бир янги ишда бўлганидек, мустақил давлат илк биринчилигини ўтказишда ҳам қийинчиликлар сероб бўлди. Аммо тўпланган тажриба янги мавсумда бу йил йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш, чемпионатни рисоладагидек ўтказишга хизмат қилишига ҳеч шубҳа йўқ.

«Чарм тўп» ўйинининг кўпдан-кўп мухлислари эса яқин вақт ичида Ўзбекистон футболи ҳам ФИФА томонидан тан олиниши, бизнинг жамоаларимиз энг нуфузли мусобақаларда, жумладан жаҳон биринчиликларида иштирок этишларига умид қилмоқдалар. Ана шу бўлажак масъулиятли «жанг»ларга энг аввало миллий биринчиликларда тайёргарлик кўрилади. Шу боисдан биз 1992 йил футбол мавсуми билан хайрлашар эканмиз, келгуси йилдаги биринчилигимиз анча омадлироқ бўлишини орзу қилиб қоламиз.

Мирза АЛИЕВ.

Истиқлол шарофати билан мустақилликни қўлга киритган собиқ СССР республикаларининг футбол бўйича ўтказган дастлабки чемпионатларининг ҳар бири ўзига хос тароват, гўзаллик касб этди. Гарчи учрашувлар ярми бўш ўйингоҳларда ўтган бўлса-да, Ўзбекистон миллий чемпионати ўзбек спорти тарихида мустаҳкам ўрин олиши тайин. Бўлиб ўтган кескин баҳслар ўзбек диёрининг истеъдодларга тўла эканлигидан, футболимизнинг келажаги порлоқлигидан далолат беради.

СУРАТЛАРДА: чемпионатнинг сўнгги учрашувларидан бири — «Пахтакор» — «Косонсойчи» ўйинидан лавҳа; қўш чемпионлардан бири «Пахтакор» жамоасининг раҳбар ва захирадаги ўйинчилари.

Даврон Аҳмад суратлари.

ТЎПУРАРЛАР

Олий лига

1. Валерий КЕЧИНОВ («Пахтакор») — 24
2. Рустам АБДУЛЛАЕВ («Темирйўлчи») — 18
3. Ҳамза ЖАББОРОВ («Мароқанд») — 17
6. Юрий АГЕЕВ («Нурафшон») — 15
4. Фурқат ЭСОНБОЕВ («Кимёгар» — «Наврўз») — 17
5. Олег СИНЕЛОБОВ («Пахтакор» — «Нурафшон»)—15
7. Рустам ДЎРМОНОВ («Нефтчи») — 13

Биринчи лига

1. О. Шацких («Политотдел») — 25.
2. В. Винников («Шифокор») — 17.
3. Ф. Эргашев («Бағдодчи») — 17.
4. Р. Шукуров («Бахт») — 14.
5. Онишченко («Маъданчи») — 13.
6. М. Исмоилов («Атласчи») — 13.
7. П. Раҳимов («Пахтачи») Ўз) — 11.
8. Б. Мирзаев («Норин») — 11.
9. И. Қутлуқоев («Зарафшон»), А. Ҳошимов («Политотдел»), Б. Бозоров («Пахтачи» Ўз), А. Латифбоев («Норин»), А. Алиев («Навбаҳор—2»), С. Чернишев («Локомотив»)ларнинг ҳар бири ўнтадан тўп киритишган.

* Кўпнинг кенгашига

ЭРТА УЛҒАЯЁТГАН ЎСМИР

ҲАЁТ уч-тўрт йил ичида мисли кўрилмаган даражада ўзгарди. Табиийки, одамлар ҳам. Сабаби, бозор иқтисодиёти. Яшаш керак, бунинг учун ҳаракат қилиш керак, дейишади. Балки чиндан ҳам шундайдир? Яхши яшаш, оилани тебратиш учун бугунги кунда қўшимча даромад ҳам топиш зарур. Шу боис, айниқса болалар, ўспирин ёшлар ўртасида пул топишга бўлган интилиш кундан-кунга ортмоқда. Бунинг нимаси ёмон, меҳнат қилишга ўрганади, еяётган нонининг қадрига етади, дейишингиз мумкин. Эътирозимиз йўқ. Фақат бизни ўйлантираётган нарса пулнинг кетидан қувиш болаларнинг чаласавод бўлиб қолишларига олиб келмасмикан, деган мулоҳазадир.

Сўнгги пайтда чет эл ёшларининг яшаш тарзи кўп тарғиб қилинаяпти. Бундай ташвиқотлар қандай натижа бермоқда? Масалан, болаларни меҳнатга жалб қилиш яхши самаралар кўрсатди. Ўрта Осиё электр аппаратлари бирлашмасида ўқувчилар дарсдан кейин ишлашаяпти. Уларга мураббийлар бириктирилган. Муҳим томони шундаки, болалар мактабни битиргач, тўғри шу ерга келадилар. Ҳозир эса билим олиш билан бир вақтда меҳнат қилишаяпти, иш ўрганмоқдалар. Бирлашма маъмурияти юздан ортиқ болага маош белгилаган.

Лекин, ҳамма жойда ҳам меҳнатга жалб қилиш ана шундай тарзда ташкил этилаяпти, деб бўлмайди. Кўпчилик ўсмирлар ўзларича ширкатлар, ошхоналар, тижорат дўконлари ва бошқа жойларда ишлаяптилар. Ачинарлиси шундаки, улар мўмай даромадга ўргангандан кейин билим олишни хоҳламай қолишаётир.

Кўчаларда папирос, сақич, газ сув сотиб ўтирган болаларнинг сони кун сайин кўпаймоқда. Улар савдо ходимлари билан келишиб ишлашмаяпти. Нормадан ортган фойда ўз ҳамёнларига.

Яқинда олдига 3-4 хил папирослар қўйиб олиб, савдо қилаётган болакай билан суҳбатлашдик.

— Исминг нима?

— Алишер. Нимайди?

— Қайси мактабда ўқийсан?

— Ўқимайман, битирганман, — дейди у кўзларини олиб қочиб.

— Жуда ёшсанку? Нега алдайсан? Қўрқма, шунчаки қизиқишдан сўрадим.

— Ўқийман. Чилонзорда (лекин мактабини айтмади), — деди у хавотир сезмагач.—Дарсга бормайман. Ҳозирги замонда ким ҳам ўқийди. Мана бизнинг мактаб, опа. — Шундай дея у олдидаги папиросларни кўрсатди.

— Бундай аҳволда чаласавод бўлиб қоласанку. Пулни ҳисоблаш учун ҳам ақл керак.

— Ўқитувчилар уришиб-уришиб 3 баҳо қўйиб беришади. Менга фақат ҳужжат керак. Мактабни тамомлагандан кейин ўзим ширкат очаман, — деди у ғурур билан.

Алишернинг кўзларига тикиламан, ёшига хос бўлган беғуборликни қидираман. Лекин кўрмайман. Ҳали дунё ғам-ташвишини тўла англаб етмаган бу бола ўзини худди катталардай тутиши ҳайратимни оширади. Катта бўлишга бунча шошилмаса экан, бу бола!

Кейинги суҳбатдошимиз ўзини Бахтиёр деб таништирди. Ёши 15 да. Ҳамза районидаги мактаблардан бирида ўқир экан.

— Кўпдан бери ишлаяпсанми, бу ерда? — сўраймиз ундан.

— Унчалик эмас, 5-6 ой бўлиб қолди.

— Ишга қандай киргансан, ҳали ёшинг етмайдику?

— Акам шу ерда. Мени шерикликка олган. Ўзлари ўргатади. Тижорат дўконида майда-чуйдаларни сотаман.

Бугунги кунда бундай ўспиринлар шаҳримизда кўплаб учрайди. Шундай аҳвол давом этаверса, маънавиятимизга салбий таъсир кўрсатмайдими?

Кечагина мустақилликка эришган Ўзбекистонимизнинг эртанги куни мана шу болаларнинг, ўсмирларнинг қўлида. Уларнинг нечоғли билимли, ҳалол, пок қилиб тарбиялаш долзарб вазифамиз эмасми?

Назира ҚУРБОН қизи.

МУСИҚАЛИ КЕЧА

ТОШКЕНТ давлат консерваторияси опера студияси санъат асарларини постановка қилиш билан бирга турли мавзуларда концертлар кўрсатишни ҳам режалаштириб қўйган. Студия оркестри томонидан уюштирилаётган мусиқа кечаси ҳам тингловчиларда қизиқиш уйғотмоқда.

Яқинда кўрсатилган навбатдаги мусиқали дастур давомида бир неча йирик мусиқалар янграды. Таниқли бастакор М. Тожиевнинг «Байрам увертюраси» кўпчиликка манзур бўлди. Машҳур композитор Р. Глиэр ижодига мансуб «Фарғонача байрам» мусиқаси ҳам оркестр томонидан завқ-шавқ билан ижро этилди. М. Ашрафийнинг «Дилором» операсидан ижро этилган айрим саҳна мусиқалари кечага файз киритди.

Сайёра АҲАДОВА.

Муҳаррир
Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон Республика маданият ишлари вазирлиги

М. Қориёқубов номидаги Ўзбек Давлат филармонияси

ХАЛҚЛАР ДУСТЛИГИ САРОЙИДА

13 ноябрь соат 19.00 да

М. Қориёқубов номидаги Ўзбек Давлат филармониясининг

«ЗАРАФШОН»

АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИ

КОНЦЕРТИ

Қатнашадилар: МУРОДИЛЛО НОРҚУЛОВ, МУЯССАРХОН ҚОСИМОВА, РУСТАМ АБДУЛЛАЕВ, ДИЛОРОМ ШУКУРЖОНОВА, ЭЛМИРА НОРБОЕВА.

Ансамблнинг бадиий раҳбари — Ўзбекистон халқ артисти **Аҳмаджон ШУКУРОВ.**

Чипталар Халқлар Дўстлиги саройи кассаларида ҳамда метро бекатларида сотилмоқда.

Жамоа бўлиб келиш учун буюртмалар қабул қилинади.

Телефонлар: 33-73-10, 33-37-69.

ТАШКИЛОТ

Қуйидаги ускуналарни сотади:

Олдиндан совутилган, яхлатилган ва тез бузиладиган озиқ-овқат маҳсулотлари (гўшт, балиқ, сут-қатиқ, мева, сабзавот ва ҳоказолар)ни, шунингдек, тиббий дори-дармонларни ташишга мўлжалланган ЗИЛ-4331 шассесидаги ОдАЗ-47093 рефрижераторли автомобили ва ОдАЗ-4709 изотермик (ҳароратни бирдай сақлайдиган) автомобиль. Ташиладиган юк оғирлиги: ОдАЗ-47093 да — 5 тонна, ОдАЗ-4709 да — 5,5 тонна; кузовининг саҳни — 10,35 квадрат метр, ҳажми — 19,72 куб метр. ЗИЛ-645 автомобилининг двигатели (дизелли). «Термо-Кинг» фирмаси (АҚШ)нинг совутиш қурилмаси.

МАНЗИЛИМИЗ. 700099, Тошкент шаҳри, Амир Темур кўчаси, 118-уй, 607-хона.

ТЕЛЕФОНЛАР: (3712) 34-25-81, 34-66-44.

«ТОШКЕНТ ТАДБИРКОРЛИК ВА ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ АЛОҚАЛАР ИНСТИТУТИ» АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИ

1992—1993 ўқув йилига талабалар қабулини

ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ўзбекистон Республикасидаги давлат тасарруфида бўлмаган дастлабки ўқув масканларидан бирининг тузилмасига қуйидаги факультетлар киради:

— ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ АЛОҚАЛАР факультети ташқи иқтисодий фаолиятни корхоналар, уюшмалар ва хусусий фирмалар даражасида ташкил этиш имкониятига эга бўлган чет тилларни ҳам биладиган мутахассисларни тайёрлайди;

— ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТНИ ҲУҚУҚИЙ ТАЪМИНЛАШ факультети ташқи иқтисодий алоқаларни юридика соҳаси бўйича ташкил этувчи, чет тилларидан хабардор мутахассисларни тайёрлайди;

— ХАЛҚАРО ИШ ЮРИТИШ ҲУЖЖАТ (ПРОТОКОЛ)ЛАРИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ факультети (фақат аёллар учун) ташқи иқтисодий фаолиятни ҳисоб-китоб ва таҳлил қилиш, халқаро протоколларни расмийлаштириш, ҳужжатларни юритиш, архившунослик ва стенография мутахассисларини чет тилларини ҳам ўргатган ҳолда тайёрлайди.

Институтга ўрта ёки ўрта махсус маълумотга эга ҳамда аризаси ва икки кириш имтиҳонлари натижалари (чет тили ва танлаган мутахассислиги бўйича) ҳисобга олинган ҳолда талабалар қабул қилинади.

Корхоналар, ташкилотлар ёхуд хусусий шахсларнинг мақсадли йўлланмаларига кўра институтдаги таълим пуллик. Тўрт йиллик таълим курсини муваффақиятли битирганларга иқтисодий ва ҳуқуқий фанлар бакалаври даражаси берилади.

Кириш имтиҳонларида қатнашиш истагида бўлганларга 1992 йил 1 декабрга қадар қуйидаги манзилда жойлашган институт қабул комиссиясига мурожаат этишларини сўраймиз: 700081, Тошкент шаҳри, Халқлар дўстлиги кўчаси, 28-уй (метронинг «Чилонзор» станцияси), Тошкент тадбиркорлик ва ташқи иқтисодий алоқалар институти.

Ўзингизга керак бўлган маълумотларни 76-82-69 телефони орқали олишингиз мумкин.

Қабул комиссияси.

УЗБЕК-АМЕРИКА САВДО ВА МАДАНИЯТ КОРПОРАЦИЯСИ МЕНЕЖЕРЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Бу лавозимга маркетинг ва тижорат ишини яхши биладиган, кишилар билан муомала қила оладиган, инглиз ва хитой тилларини мукаммал эгаллаган мутахассис йигит ва қизлар таклиф қилинади.

Таржимаи ҳол, кадрлар варақаси, маълумоти ҳақидаги гувоҳнома, тавсиянома ва ариза билан бизга мурожаат қилишингиз мумкин.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: Тошкент шаҳри, Юнусобод райони, К. Маркс кўчаси, 3-уй (метронинг «Мустақиллик майдони» бекати ёнида).

ТЕЛЕФОНЛАР: 39-48-68, 39-43-47.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси ҳузуридаги Давлат солиқ Бош бошқармасининг ҳайъати ва Тошкент шаҳар давлат солиқ бошқармасининг кенгаши Тошкент шаҳар Давлат солиқ бошқармаси бошлиғининг биринчи муовини **ҲОШИМЖОН ўғли УЛПАТ**нинг бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига ва қариндошларига чуқур таъзия билдиради.

Янгийўл педагогика билим юрти томонидан 1986 йил 1 мартда Муқаддасхон Набиевна Хўжаевага берилган Ж Т-1 серия, 087090 рақамли йўқолган диплом

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Шаҳар трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасининг жамоаси ҳаракат хизматининг етакчи муҳандиси **Владимир Сергеевич ГУГНИН**нинг вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Тошкент оқшоми

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона —32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича 32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концернининг босмахонаси.

■ Нашр кўрсаткичи 64690 ■ Босмага бериш вақти 11.30 ■ Босмага берилди 12.00. © Буюртма Г—459 ■ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10